Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 145 | לאדז, מאנטאג, כ"ג סיון תרצ"ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Poniedziałek, 24 czerwca 1935 r. | № 145

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

העכערן דאס דירה-געלד אויף 20 פראצ.

פאדערט דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון ווירטסלייט

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

די לעצטע צוויי טעג איז אין ווארשא אין לאקאל פון דער בערזע פארגעקומען אן'אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די יודישע און פוילישע הויז־בעזיצער פעראיינען. דעם פארזיץ פון צוזאמענפאהר האט געפיהרט גראף פאטאצקי.

די בעראטונגען פון די ווירטסלייט זענען געווען געווידמעט פראגען פון לאקאטארען־שוץ און ענליכע דערמיט פערבינדעטע אנגעלעגענהייטען. ארום די אפגעגעבענע בעריכטען און רעפעראטען, בעת וועל־כע עס זענען ארויסגערוקט געווארען אהן א שיעור פארשלאגען און פראיעקטען, האט זיך אנטוויקעלט א לאנגע לוידענשאפטליכע דיסקוסיע.

אין רעזולטאט זענען אנגענומען געווארען א רייה רעזאלוציעס, וואס זייער הויפט־פאדערונג איז צו ענדערן דאס געזעץ וועגען לאקאטארען־שוץ.

קודם כל פאדערט זיך אין די רעזאלוציעס, זאל פאר האנדעלס־לאקאלען, פאבריקען, גרעסערע וואוינונגען און גרעסערע ווערקשטעלען אפגעשאפט ווערען דער לאקאטארען־שוץ; אז די ווירטסלייט זאלען מעגען שליסען מיט די לאקאטארען פרייע אפמאכען; אז פאר וואסער און פאר אנדערע הויפט־אויסגאבען זאלען צאהלען די לאקאטארען א. אז. וו.

דער הויפט־פונקט פון די רעזאלוציעס איז די פאדערונג, אז די ווירטסלייט זאלען קענען העכערן דאס דירה־געלד אויף 20 פראצענט.

אויסצוווירקען ממשות'דיגעם פאר די בעשלוסען פון הויז־בעזיצער־צוזאמענפאהר וועט א דעלעגאציע אוועק צו דער רעגירונג מיט אן'ענטשפרעכענדען מעמאריאל.

א סקאנדאל אין דער האנדווערקער-צענטראלע

חיים ראסנער איז די סיבה דערפון

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש)

קיין ווארשא איז אויף היינט צונויפגערופען געווארען א פלענאר־זיצונג פון צענטראלען קאמיטעט פון דער צענטראלע פון יודישען האנדווערקער־פערבאנד אין פוילען. פון לאדז איז צו דער זיצונג געקומען אדוו. ווייצמאן.

איידער די זיצונג איז געעפענט געווארען, איז געקומען צו א וויסטען סקאנדאל. די סיבה דערפון איז געווען דאס אומגעריכטע ערשיינען פון ראסנער'ן אין זיצונגס־זאל. ווי בעקאנט, געהערט ראסנער נישט צו קיין שום אינסטאנץ אין דער האנד־ווערקער־צענטראלע.

לסוף איז געקומען צו אונטערקוליסען־בעראטונגען וועגען ענין־ראסנער און וואס וויטער?

ווען די זיצונג פון צ. ק. איז געעפענט געווארען איז מצד פערשידענע מיטגלידער ארויסגערוקט געווארען פארשלאגען צו ענדערן די טאג־ארדנונג. טייל האבען פערלאנגט מ'זאל תיכף בעטראכטען די פראגע פון ראסנערן און א טייל, דערונטער אדוו. ווייצמאן האט געפאדערט צו בעטראכטען קודם כל די פראגע וועגען די כאלופניקעס, וואס איז זעתר דרינגענד.

אינצווישען איז ווידער ענטשטאנען א שרעקליכע אוואנטורע. מ'וויים נישט פארוואס און עס האבען זיך געהויבען בענקלעך. שיער־נישט האט עס געהאלטען ביי א געשלעג.

דער פארזיצער שטיינבערג האט גערופען פאליציי, וועלכע האט נעפרובט צו אינטערוועניר"ען. די מיטגלידער פון צ. ק. זענען לסוף זיך פונאנדערגעגאנגען. מ'האט דעריבער געמוזט מיט שווערע מיה ווידער צוזאמענשטעלען דעם קאמפלעט און די זיצונג איז, נאך לאנגע בעראטונגען, אין אוונט ווידער געעפענט געווארען.

שטורם מיט מענשליכע קרבנות אין ווארשא

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש)

איבער ווארשא האט היינט זיך דורכגעטראגען א שטורם מיט א שלאקס־רעגען, וואס האט געהאט פאטאלע פאלגען. אויף דער ווייסעל האט צוליב'ן שטורם זיך איבערגעדרעהט א קאיאק און עס זענען דערטרונקען געווארען א מאן מיט א פרוי, וועלכע ליגען נאך אונטערן וואסער.

בעת דער רעגען האט פלוצלינג גענומען גיסען, האבען די מענשען אין די גאסען גענומען לויפען אין פערשידענע ריכטונגען, אפי זיך אויסצובעהאלטען אין א טויער, אין א הויז א. א. וו. דערביי זענען פארגעקומען מעהרערע אומגליקס־פאלען. פיל פערזאנען זענען ארונטערגעפאלען אונטער נעהענדיגע טראמוואיען, אונטער אויטאס. א 11־יעהריג מיידעל איז דער'הרג'עט געווארען. דער שטורם האט אויסגעריסען בוימער מיט די ווארצלען פון וואס פיל דורכגעהער זענען שווער פערוואונדעט געווארען. מענשען זענען אויך צוקאלעטשעט געווארען פון שטיקער דאך, וואס דער ווינד האט אראפגעשלייד־דערט.

נידריג ליגענדע הייזער און קעלערס זענען פער־גאסען געווארען. די וואסער־ליטונג — פאנאטאוויע האט געמוזט אונטערנעהמען אן'ענערגישע אקציע.

מיניסטער אידען ביי מוסאליני'ן

ר ו י ם, 23 (ספ. טעל.)

מיט'ן פאריזער עקספרעס איז היינט 7 אווגט אנגעקומען קיין רוים דער מיניסטער אידען אין בעגלייטונג פון סעקרעטאר האנקי און פון א העכערן בעאמטען פון פרעמדען אפים שטראנג.

די גאסט זענען אויפ'ן וואקזאל בעגריסט געווארען דורך וויצע־אויסער/־מיניסטער סוויטש, באראן אלאיזי און דער וויצע־גובערנאטאר פון רוים.

פון וואקזאל איז מינ. אידען אוועק צוזאמען מיט'ן ענגלישען אמבאסאדאר אין רוים, דרומאנד, אין דער אמבאסאדע אריין.

דאס פראגראם פון מינ. אידען'ס וויזיט אין רוים איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

עס איז נאר בעוואוסט, אז אידען וועט מארגען (היינט) 10 פריה האבען דאס ערשטע טרעפעניש מיט מוסאליני'ן.

וואס האבען ארומגערעדט מינ. אידען מיטן פרעמיער לאוואל?

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

דער דיפלאמאטישער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" גארוויא לענא, וועלכער בעגלייט מינ. אידענען אויף זיין רייזע קיין פאריז און רוים, דרוקט אין „סונדאי טיימס" א בעריכט וועגען רעזולטאט פון די פאריזער געשפרעכען. דער זשורנאליסט שטרייכט אונטער, אז מינ. אידען און פרעמיער לאוואל האבען בעטראכט די פראגע פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק אין ליכט פון די אקטועלע בעציהונגען.

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע פרעסע האלט אז די פראנצויזיש־ענגלישע געשפרעכען האבען זיך פערענדיגט אין אן אטמאספערע פון גרויסער ענטשפאנונג און צופרידענקייט.

פראנצויזישער אמבאסאדאר קאנפערירט מיט סוויטש'ן

ר ו י ם, 23 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין רוים, טשעמברין, איז נעכטען צוריקגעקומען פון פאריז, האט היינט אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן וויצע־אויסערן ־ מיניסטעריום סוויטש. די היגע פראנצויזישע קרייזען האלטען, אז דאס געשפרעך איז געווען געהאלטען אין א הארציגען טאן און איז געווען געווידמעט דעם ברייטש־ענגלישען פלאט־אפמאך.

אין יוגאסלאוויען ווערט ענדליך געשאפען די רעגירונג

בעלגראד, 23 (ספ. טעל.)

דער רעגענט פירשט פאוועל האט איבערגעגעבען די מיסיע צו שאפען די נייע יוגאסלאווישע רעגירונג דעם איצטיגען פינאנץ־מיניסטער סטאיאדינאוויטש, וועלכע וועט געוויס נאך היינט אוונט פארשטעלען דעם רעגענט דעם צוזאמענשטעל פון קאבינעט.

קאטאסטראפע מיט אן'אעראפלאן

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

הינטער מאלקאט איז אראפגעפאלען א טוריס־טישער עראפלאן, 2 פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען.

איטאליען גרייט זיך צו מלחמה

נעאפאל, 23 (ספ. טעל.)

דער דאמפער „נאנגע" האט היינט אוועקגעפיהרט קיין מזרח־אפריקא 29 אפיצירען 50 אונטער־אפיצירען, 1800 זעלנער און קריגס־מאטעריאל. אן'אנדערע שיף האט אוועקגעפיהרט קריגס־מאטעריא־לען און פערד פון איטאליען.

גרויסע היצען אין שפאניען

מענשען געשטארבען פון זון־שטאך

מאדריד, 23 (ספ. טעל.)

אין מאדריד האט די היץ דערגרייכט 36 גראד אין שאטען, אין סעוויל — 39 גראד. עטליכע מענשען זענען געשטארבען פון זונען־שטאך.

בעלינטשעט א נעגער

וויגינס, (מיסיסיפי) 23 (ספ. טעל.)

א המון פון 400 פערזאן האט געלינטשעט א נעגער פארן אטאקירען א טאכטער פון א פארמער.

ראמען ראלאן אין מאסקווא

מאסקווא, 23 (ספ. טעל.)

ראמען ראלאן איז היינט אנגעקומען קיין מאסקווא.

27 ארבייטער זענען פער'סמ'ט געווארען

מאסקווא, 23 (ספ. טעל.)

אין א פארבען־פאבריק אין מאסקווא זענען 27 ארבייטער פער'סמ'ט געווארען מיט כלאר.

נייער בולגארישער געזאנדטער אין ווארשא

סאפיא, 23 (ספ. טעל.)

די בולגארישע פרעסע איז מודיע: דער נייער בולגארישער געזאנדטער אין פוילען, קיראוו, איז היינט ארויסגעפאהרען קיין ווארשא.

1000 הייזער פערניכטעט פון א שרפה

סימלא, 23 (ספ. טעל.)

א גרויסע שרפה האט היינט אין דער שטאט סימלא פערניכטעט לערך 1000 הייזער, דערונטער די שענסטע געביידעס. די שרפה איז ערשט פארטאגס איינגעלאשען, ווען עס זענען אנגעקומען פייערלעשער פון פעשאוואר. די שאדענס בעטרעפען אריבער 50 מיליאן פונט שטערלינג.

❋

להארא, 23 (ספ. טעל.)

דא איז אויסגעבראכען א שרעקליכע שרפה, בעת וועלכער עס זענען פערברענט געווארען העכער 300 הייזער. ביז איצט איז נאך נישט פעסטגעשטעלט, צי ס'זענען פאראן קרבנות אין מענשען. איינינע פער־זאנען זענען אוועקגעקומען אהן שפורען.

2 מענשען דערהרגעט פון דונערס

מאסקווא, 23 (ספ. טעל.)

איבער מאסקווא האט זיך דורכגעטראגען א שטורעם מיט א רעגען. 2 מענשען זענען דער־הרג'עט געווארען פון דונערס.

דיבענטראפ ביי היטלער'ן

בערלין, 23 (ספ. טעל.)

צוריקפאהרענדיג פון לאנדאן האט די דייטשע דעלעגאציע צו די ים־אונטערהאנדלונגען מיט ריבענטראפ'ן אין דער שפיץ, היינט בעזוכט האמבורג, וואו עס געפינט זיך היטלער. וועמען ריבענטראפ האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען די פרטים פון די דייטש־ענגלישע פלאט־אונטער־האנדלונגען.

דער נייער קאלאניען-מיניסטער מאלקאם מאקדאנאלד

וועט ד. 1 יולי האבען געלעגענהייט אפצוגעבען זיין 1-טע אפיציעלע ערקלערונג איבער א"י-פאליטיק

לאנדאן, (יט"א). פיל אינטערעס אין די פאליטישע קרייזען האט ארויסגערופען די אנקינדיגונג פון קאלאנעל וועדזשוואוד וועגען דער אינטערפעלאציע וועלכע ער וועט שטעלען דער קאלאניען מיניס־טער איבער דעם גאנצען פראבלעם פון א פרייער יו־דישער אימיגראציע קיין א"י און פון עפענען עבר־הירדן און די אינזעל ציפערן פאר יודישער קאלאני־זאציע.

די אינטערפעלאציע וועלכע האט געזאלט גע־שטעלט ווערען נאך פאריגע וואך וועט אריינגעטראגען ווערען קומענדען מאנטאג דעם 1טען יולי, די אינ־טערפעלאציע לויטעט:

„נעהמענדיג אין אכט די דייטליכע ענטשלאסענ־הייט פון דער דייטשער רעגירונג ארויסצושטויסען די יודען פון דייטשלאנד ווי אויך נעהמענדיג אין אכט די רדיפות וואס דאס דאזיגע פאלק האט איצט אויס־צושטעהן איבער גאנץ מזרח־איראפע, צי וועט דער שטאטס־סעקרעטאר פאר קאלאניען ענינים בעוויליגען צו בעטראכטען די פראגע וועגען ערלויבען יר־דען פרייע איינצוואנדערען קיין ארץ ישראל, עבר־הירדן און ציפערן?"

די אינטערפעלאציע פון קאלאנעל וועדזשוואוד, וועלכער איז בעקאנט פון זיין פריינדשאפט פאר א יודיש א"י, האט ארויסגערופען א בעזונדערען אינ־טערעס, ווייל מען גלויבט אז מאלקאם מאקדאנאלד תשובה וועט זיין ערשטע אפיציעלע ערקלערונג איבער וויכטיגע פראגען פון א"י פאליטיק.

נישט-אנגרייפס-פאקט
צווישן יאפאן און סאוויעטן

טאקיא, 23 (ספ. טעל.)
רענגא־אגענטור מעלדעט: די פראגע וועגן שליסען א נישט־אנגרייפס־פאקט צווישן יאפאן און סאוויעטן־פערבאנד ווערט ארויסגערוקט אין אויבענאן פון די וויכטיגסטע פראבלעמען אין די פאליטישע און פינאנציעלע קרייזן. דיזעלבע קרייזן האלטע אבער, אז דאס שליסען אזא פאקט איז נאך פריהצייטיג. די מיליטערישע קרייזן האלטען, אז פריהער מוזען רעגולירט ווערן אלע שטרייט־פראגען צווישען יאפאן און ראטענפערבאנד.

מאנדאט איבער סיריען און לבנון זאל אפגעשאפט ווערן

ביירוט, 23 (יט"א טעלעגראפיש)
ווי מ'טיילט מיט, זאל דער מאנדאט איבער סיריען און לבנון איינעכען אפגעשאפט ווערן.

יצחק גרינבוים און בערל לאקער
בעזוכען דעם ווארשאווער פאלעסטינא-אמט

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאניש)
יצחק גרינבוים און בערל לאקער האבען היינט פארמיטאג בעזוכט דעם פאלעסטינא־אמט, וואו זיי האבען זיך פעראינטערעסירט מיט אלערליי ענינים פון עליה. האבען גערעדט מיט אינטערעסאנטען און האבען אפגעהאלטען א בעראטונג מיט דער ליטונג פון פאלעסטינא־אמט.

2 בייטאג איז י. גרינבוים מיט אנ'עראפלאן אפגעפלויגען קיין לעמבערג.

החלוץ בעל-מלאכה אין לאדז.

אלע מיטגלידער, וועלכע האבען ערלעדיגט זייערע חשבונות פאר די שקלים, ווערען אויפגעפאדערט צו ברענגען די מאלאנען צוזאמען מיט די געלדער פאר די פערקויפטע שקלים אין משך פון היינטיגען טאג ביז 9 אווענד אין סעקרעטאריאט, פילסודסקיעגא 69.

דער קאמיטעט.

סטאביליזאציע פון וואלוטעס און קריגס-חובות
מאקדאנאלדס היגפטיגע טיסיע אין אמעריקא

וואשינגטאן, 23 (ספ. טעל.)
די פרעסע איז מודיע, אז דער געוו. ענגלישער פרעמיער מאקדאנאלד ווערט ערווארט אין אמעריקא, כדי ארומצורעדען די סטאביליזאציע פון די וואלוטעס, צו רעגולירען די פראגע פון די קריגס-חובות א. א. וו. א העכערער בעאמטער פון דעפארטאמענט האט ערקלערט, אז ס'איז נאך נישטא קיין אפיציעלע ידיעה וועגען מאקדאנאלד'ס קומען קיין אמעריקא.

יודיש געלד איז כשר
אפילו אין היטלער-דייטשלאנד...

לאנדאן, 23 (יט"א טעלעגראפיש)
דעם „דיילי העראלד" טיילט מען מיט פון בערלין, אז די גרויסע דייטשע פירמעס האבען בעקומען צוגעשיקט א געהיימען צירקולאר, אז די סוחרים זאלען אראפנעבען 3 פראצ. פון זייערע חודש'דיגע הכנסות צו שטיצען דעם אויסלענדישען עקספארט פון דייטשלאנד.

די יודישע פירמעס האבען בעקומען א ספעציעלען צירקולאר מיט דער ווענדונג, אז היות ווי זיי האבען „בליהענדע" געשעפטען, וועלען זיי זיכער געבען מעהר ווי 3 פראצענט.

דעפ. אנגעלא גאלדשטיין
נעוועהלט אין דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע פון טשעכאסלאוואקישען פארלאמענט

פראג (יט"א) דער ניי־געוועהלטער טשעכאסלאוואקישער פארלאמענט האט געוועהלט זיינע קאמיסיעס. דער דעפוטאט פון דער „יודישער פארטיי" דר. אנגעלא גאלדשטיין איז געוועהלט געווארען אין דער קאנסטיטוציע קאמיסיע.

„הנוער הציוני" נאך דער 4-טער קאנפערענץ פון „וועלט-פערבאנד"

ווארשא (יט"א). די וועלט - ליטונג פון „הנוער הציוני" האט אין צוזאמענהאנג מיטן אויסגאנג פון דער פערטער וועלט קאנפערענץ פון אלגעמיינע ציוניסטען אין קראקע, ארויסגעגעבען אנ'ערקלערונג וועלכע בעהויפטעט אז די „גרופע א. פון אלגעמיינע ציוניסטען „קדמה" און דער צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנגרעס פוילען טראגען די פולסטע אחריות פאר דער שפאלטונג אין דער אלגעמיין ציוניסטישער בעוועגונג".

ווייטער ווערט אין דער ערקלערונג געזאגט:
„דער „הנוער הציוני" איז בשעת די בעראטונגען געשטאנען איבער די גרופען און געשטרעבט צו שאפען א בשותפות'דיגע ארבייטס־פלאטפארם פאר דער פעראייניגטער אלג. ציונ. בעוועגונג. די בעוועגונג געהט איבער צו דער טאג ארדנונג איבער די פרובען צו־צוברעכען דעם אלג. ציונ. פראנט און וועט אויך להבא שטעהען אויף דער וואך און פיהרען דעם קאמף פאר אנ'אונאבהענגיגער, פעראייניגטען אלג. ציוניזם".

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

שרעקליכער האגעל-שטורם
האט נעכטען זיך דורכגעטראגען איבער לאדז

(—) איבער לאדז און אומגעגענד האט נעכטען ארום האלב 7 פארנאכט זיך דורכגעטראגען א מעכטיגער האגעל־שטורעם פערבינדען מיט א שטארקען שלאקס־רעגען.

ווען ס'האט אויסגעבראכען דער האגעל־שטורם איז אויפ'ן זגערזשער שאסיי גראד געגאנגען א קירכליכע פראצעסיע מיט'ן אנטייל פון גלחים און א ריזיגען גרויסען עולם. דער שטורעם איז געווען אזא אומגעריסטער און אזא מעכטיגער, אז די אנטיילנעמער פון דער פראצעסיע האבען א היפשע ווילע זיך געדרעהט מבולבלע אונטער'ן האגעל, וואס איז געווען גרויס ווי האזען־נוס און נישט געוואוסט וואו זיך אויסצובעהאלטען, וויל ארום דעם וועג זענען געווען גאנץ ווייניג הייזער און טויערען.

צווישען דער מאסע איז געווען א טומעל קודם כל זענען געטראטעוועט געווארען די קירכען - מכשירים פרויען און יונגע מיידלעך אין ווייסע קליידער מיט בלומען־קרענצלעך אויף די קעפ זענען פייל פון בויגען געלאפען דורכגעווייקטע און איבערגעשראקענע ביז זיי האבען געפינען א טויער זיך אויסצובעהאלטען.

די טראמוואיען, וואס האבען קורסירט אויף דער דערמאנטער שט־קע זענען געווען געצוואונגען זיך אפצושטעלען צוליב די דונערן און צוליב דער געדיכטער פינסטערניש, וואס דאס געוויטער האט גורם געווען. צווישען די פאסאזשירען, וואס האבען אויסגעפילט די טראמוואיען איז ענטשטאנען א פאניק, וועלכע איז צום גליק בעהערשט געווארען א דאנק דעם, וואס דער האגעל־שטורם האט נישט זעהר לאנג זיך פערצויגען. דאגעגען האט געגומען גיסען א שטארקער שלאקס־רעגען, וועלכע האט מאמענטאל פערגאסען די גאסען.

די נידריג ליגענדע גאסען זענען געשטאנען אין טיפען וואסער. אין באלוט און אפילו אויף נאווא מיעסקא־גאס זענען בריקלעך געשווימען אינמיטען גאס, ווי ערב־פסח די לאקשענברעטער אין די שטעטלעך.

(א) בעתן געוויטער זענען אין לאדזער אומגעגענד געפאלען דונערס, פון וועלכע עס האבען געליטען מעהרערע פערזאנען.

אין מארישין „דריי" האט א גרופע יונגע מענשען אין א צאהל פון 30 זיך אויסבעהאלטען אין בודקע מיט פעלד־געצייג. אין דער בודע איז אריין א דונער און מיכאל זדונטשיק, 24 יאהר אלט איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. 6 אנדערע זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

אין וואלד, באהן־וועג אויף לימאנאווסקי גאס איז די 17־יעהריגע זאשא לאכמאן פון יאקובא 16 געטראפען געווארען פון א דונער. פאגאטוויע ראטעווע האט זי אפגעפיהרט אהיים אין א שווערען צושטאנד.

אויף דארא גאלעווסקא (לעגיאנוב 53) איז בעת'ן שטורעם אויף ליפאווא גאס ארויפגעפאלט א פלויט און זי איז שווער צוקאליטשעט געווארען.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.

אלע ארגאניזאציעס און עסקנים, וועלכע האבען גענומען צו פערשפרייטען שקלים דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ווערען אויפגעפאדערט אין משך פון היינטיגען טאג איינצוצאהלען דאס געלד און צוריקצוברענגען די תלושים פאר די פערקויפטע שקלים.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז אין דער וועהלער־רשימה צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס וועלען אריינגעטראגען ווערען נור די שוקלים, פאר וועלכע ס'וועט איינפליסען דאס געלד אין אונזער קאסע שפעטסטענס ביז היינט, 9 א זייגער אווענד.

די יעניגע, וועלכע האבען צוליב וועלכער ס'איז סבה נישט בעקומען צוגעשיקט קיין שקלים קענען נאך היינט אויסקויפען שקלים אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

פאסט-פערלייכטערונגען ווערען איינגעפיהרט אין לאדז נאכ'ן 1. יולי
מ'וועט קענען ערלעדיגען פאסט-אנגעלעגענהייטען אויך אויף די אויטאבוס-וואקזאלען און אין האטעלען

כדי מעגליך צו מאכען די האנדעלס־ספערען צו ערלעדיגען זייערע ענינים אויף דער פאסט נאכ'ן שליסען די געשעפטען ד. ה. נאך 7 אווענד, ווערט פון 1. יולי אן אויף דער הויפטפאסט פושעיאזד 38, איינגעפיהרט אין אלע אפטיילונגען דאס אמטירען פון 8 פריה ביז 8 אווענד אהן איבעררייס.

אויסערדעם וועלען זיין טעטיג פאלגענדע אפטיילונגען: פ.ק.א., טשעק־איינצאהלונגען פון לויפענדע רעכנונגען, איינצאהלונגען און אויסצאהלונגען פון שפאר־געלדער אין פ.ק.א., דאס אננעמען פאסט־און בערעכנונגס־איבערווייזונגען, דעם פערקויף פון פאסט־מארקען, דאס אננעמען ווערט־בריף, רעקאמענדירטע בריף, פעקלעך, דאס אננעמען וועקסלען צום פראטעסטירען, ס'איז אויך טעטיג דאס פענסטערל פון „פאסט־רעסטאנט".

אין שייכות דערמיט וועט מען אננעמען רעקאמענדירטע (פאלעצאנע) און טעלעגראפישע איבערווייזונגען געגען א צוגאב־אפצאהל פון 8 ביז 10 אווענד אין טעלעפאניש־טעלעגראפישען אמט פושעיאזד 38, 1 שטאק.

אין די פאסט־קאסקען אויפ'ן פרייהייטס־פלאץ און אויפן גרינעם מארק וועט די געלד־טעטיגקייט דויערן נאר ביז 7 פארנאכט, דאגעגען וועט מען אין די קאסקען אננעמען רעקאמענדירטע (פאלעצאנע) איבערווייזונגען געגען א צוגאב־אפצאהל פון 8 ביז 9 אווענד.

אין פערמיטלונג פון די פאסט־אמטען וועלען פון 8 אווענד אן אנגענומען ווערען „פאלעצאנע" איבערווייזונגען געגען א ספעציעלען צוגאב־אפצאהל אין האטעל „פאלאניא", אין האטעל „סאוואי" אויף די אויטאבוס־וואקזאלען אויף וואלטשאנסקע 232 און לוטאמירסקא 13.

אין פאביאניץ וועט אויך טעטיג זיין די פאסט ביז 8 אווענד.

מזל-טוב!
צו דער פערלאבונג פון אונזער חבר
משה ארזאלעס
מיט פרל. בראניא לייטמאן
ווינשען מיר, אז עס זאל זיין צו גליק און נחת.
פנחס זאננענבערג,
עקיבה גאלדבלום

צו דער חתונה פון אונזער ליבען זוהן, ברודער און שוואגער
סאלעק ליפסקי
מיט פרל. גוטשא בערמיץ
ווינשען מיר זיי א הארציגען מזל-טוב און א גליקליך צוזאמענלעבען. גלייכצייטיג ווינשען מיר איהם א הארציגען פאהר־געזונד צו זיין אפפאהרען קיין ארץ־ישראל.
פאטער, ברודער און שוועסטער ליפסקי און יעקב לעמעל.

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 81-127
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזאפערציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו.
זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

דער פאטאגראפישער אטעליר
„POLONJA"
גדאנסקא 31
גיט אלם פרעמיע אויף א קורצע צייט
7 רעטושירטע פאטאגראפיעס
מיט א פערגרעסערונג נאר פאר 1.50
פאר יעדען, וואס פאהרען נאך פאלעסטינא, ווערט אויסגעפערטיגט אלע ארט פאס-פאטאגראפיעס שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאך איך צו זעהר נידריגע פרייזען.
מיט אכטונג
אינהאבער: גוטערמאן
לאדז, גדאנסקא 31.

אלע ווייסען, אז קליידער, אנצוגען, מאנטלען, קינדער-גארדעראב און וועש וואשט, פוצט, רייניגט און פארבט
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשערייי און פארבערייי
„עריקא"
מלינארסקא 2 (ביים רוג בזשעזשינער)
די ביליגסטע פרייזען, רעעלע, אויסגעצייכנטע אויספיהרונג!
צופאהר מיט די טראמוואיען 1, 6, 14.

דער לעצטער טאג פון נאציאנאלען טרויער

צוליב'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי

ווילנא. 23 (טעלעפאניש)

היינט, אינ'ם טאג פון פערענדיגען דעם אפיציעלען נאציאנאלען טרויער, איז לויט דער איניציאטיווע פון לעגיאניסטען-פערבאנד ביים אנטייל פון א גרויסען פובליקום, אין דער שעה פון מארשאל'ס טויט אנגעצונדען געווארען אויפ'ן בארג פון די דריי קרייצען א גרויסער שייטער. בעת עס האט זיך געברענט דאס פייער, איז אפגעשפילט געווארען א טרויער-מארש און עס זענען פארגעלעזען געווארען פראגמענטען פון מארשאל פילסודסקי'ס ווערק.

נאך געלעגענהייטס-רעדעס האבען די פערזאמעלטע געזונגען די „ערשטע בריגאדע".

רעגירונגס-פארשטעהער מיט'ן פרעמיער אין וואוועל

ווארשא. 23 (טעלעפאניש)

די רעגירונג מיט'ן פרעמיער סלאוועק, מארשאלקעס פון סיים און סענאט, גענעראל-אינספעקטאר פון דער ארמעי א. א. איז היינט געווען אין וואוועל און אפגעגעבען כבוד דעם מארשאל פילסודסקי, די רעגירונגס-פארשטעהער האבען דערנאך זיך בעטייליגט אין שיטען דעם בארג אין סאווויניעץ.

פיל טויזענטער מענשען אין וואוועל און ביים פילסודסקי-בארג

קראקא. 23 (טעלעפאניש)

היינט, אינ'ם לעצטען טאג פון נאציאנאלען טרויער זענען געקומען קיין קראקא פיל טויזענדער מענשען, ווי אויך שול-אויספלוגען, ארגאניזאציעס א. א. וו. כדי אפצוגעבען כבוד דעם מארשאל פילסודסקי. מיט גרויס ערפורכט האבען בעעהרט דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון פ.א. וו. וואס איז פארגעקומען אין קראקא.

נאך דעם פייערליכען גאטעסדינסט אין דער קירך פון דער הייליגער פאננא מאריא האט זיך פארמירט א ריזיגער צוג, וועלכער האט זיך אנגעהויבען מיט א וואלד פון פ. א. וו. - פעהנער נאכ'ן אנקומען צום וואוועל, וואו די אנטיילנעמער פון צוג האבען אפגעגעבען כבוד דעם מארשאל פילסודסקי, האט דער צוג געריהרט קיין מאווינעץ און מאטענוויז זיך בעטייליגט אין אנשיטען דעם פילסודסקי-בארג.

אין ארויפשיטען ערד אויפ'ן פילסודסקי-בארג האבען אויך אנטיילגענומען פיל אנדערע דעלעגאצ-יעס און טויזענדער יחידים, וואס זענען געקומען ון אלע עקען לאנד.

עס זענען או'יך געווען טוריסטישע גרופען פון דייטשלאנד און פראנקרייך.

די מיטגלידער פון די ארגאניזאציעס: „התחיה", „החלוץ-הכלל-הציוני", „חנוער-הציוני", „דורשי-ציון", „בני-ציון", ווערען אויסגעפאדערט אבצוברענגען די טאלאנען צוזאמען מיט די געלט'ער פאר די פערקויפטע שקלים

אין משך פון היינטיגען טאג ביז 9 אוונד

אין סעקרעטאריאטען פון זייערע ארגאניזאציעס.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז

פראנצויזישע שרייבער בארבים און מאלרא האבען בעזוכט לאדז

(—) אין לאדז האט זיך געכטען פערשפרייט א קלאנג, אז אין אונזער שטאט האבען געוויילט די בעוואוסטע פראנצויזישע שריפטשטעלער אנרי בארבים און אנדרע מאלרא.

די פראנצויזישע שריפטשטעלער, וועלכע זענען דעלעגירט געווארען קיין פוילען מצד דער ליגע צו פערטיידיגען די רעכט פון מענש און בירגער האבען בעזוכט באלוט און ווידזעוו און באלד דערנאך פערלאזט לאדז.

ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין האטעל „פאלאניא" זענען נעכטען איינגעשטאנען 3 פערזאנען, נאר מיט פולקום אנדערע נעמען. ס'איז דעריבער מעגליך, אז די צוויי שריפטשטעלער און איין בעגלייטער זענען טאקע געווען אין לאדז, נאר אינקאגניטא.

אנטי-פאשיסטישע מאניפעס-טאציעס אין פראנקרייך

פאריז, 23 (ספ. טעל:)

אין לימאזש איז היינט פארגעקומען אן אנטי-פאשיסטישע מאניפעסטאציע מיט'ן אנטייל פון דעפוטאטען און סענאטארען פון בשותפותדיגען פראנט. אין אן אנדער ארט איז בעת אזא מאני-פעסטאציע געקומען צו צוזאמענשטויסען. 1 קאמוניסט איז ארעסטירט.

פון דער טעטיגקייט פון „זבולון" אין פוילען

ווארשע (יט"א) די טעג קומט קיין פוילען די פארזיצערין פון „פערבאנד פארן א"י-דיגען ים", אין ענגלאנד פרוי הענריעטע דיימאנד.

פרוי דיימאנד וועט מיטווירקען ביי דער ארגאני-זיר-אקציע פון דער „געזעלשאפט צו שטיצען ים-פראפעסיעס אין א"י, א.נ. „זבולון" אין פוילען. די ביטע וועגען לעגאליזירען די געזעלשאפט „זבו-לון" אין פוילען האבען צוו. אנד. אונטערגעשריבען: פראפ. מ. שור, רעד. י. אפענשלאק, אינזש. אייגער, אדוו. א. פייגענבערג, דר. י. גאטליב, דעפ. א. הארט גלאס, דר. הינדעס, רעד. מ. קליינבוים, פרעזעס ל. לעוויטע. פרעזעס מ. מייזעל, אדוו. ב. אלאמוצקי, אדוו. זיידענמאן, מגר. ריינפעלד, רעד. ש. וואגמאן, און מ. וואלאדאווסקי.

אראבער לערנען זיך העברעאיש,

א משומד האט געעפענט קורסען אין שכם

ירושלים, (יט"א). א געוויסער אברהם מזרחי וואס האט נישט לאנג צוריק געהאט אנגענומען דעם איסלאם האט געעפענט אין שכם קורסען פארן אונ-טערריכט פון העברעאיש. אויף די קורסען האבען זיך שוין פערשריבען אנ'ערך 60 צוהערער.

אין שול-כרם ווערען אויך געעפענט קורסען פון העברעאיש פאר דער אראבישער יוגענד.

„ארפגעשטויסענע" אראבער

ירושלים, (יט"א) אויפן סמך פון סימפסאן בעריכט האט די א"י-רעגירונג ווי בעקאנט זיינער-צייט פעראָרדענט א רעגיסטראציע פון אז. גער. „דע קלאסירטע" אראבער. אין רעזולטאט האבען זיך צו דער רעגיסטראציע געמאלדען 3,236 אראבער אלס „געליטענע", איצט ווערט אפיציעל געמאלדען אז נישט מעהר ווי 650 תביעות זענען אנערקענט גע-ווארען, 2,573 זענען אפגעווארפען געווארען און עט-ליכע זענען נאך געבליבען נישט בעטראכט. אין 1934 זענען נאך פארגעשטעלט געווארען 11 תביעות וואס האבען זיך אבער בעצויגען אויף באדען קניות פון די פריהערדיגע יאהרען.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוועגד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזע

„אין קאמף פאר'ן קאנסטרוקטיווען ציוניזם"

רעפעראט פון דעפ. יצחק גרינבוים אין לאדז

(סוף)

דער 19טער קאנגרעס וועט וועגען דעם מוזען זאגען זיין ווארט און אויך די שטימונג פון די מאסען וועט אין דער היגזיכט מוזען געענדערט ווערען.

— רעגולירען די איינוואנדערונג הייסט אז דער רוב פון דער אימיגראציע מוז בעשטעהן פון א פיזיש ארבייטענדיגען עלעמענט און דער מיעוט — פון די, וואס מסחרן און האבען קאפיטאל. דעריבער וועט דער 19טער קאנגרעס מוזען בעשליסען אז די סערטיפיקאטען זאלען בעקומען נאר ארבייטענדיגע מענשען און וועט אויך אפילו מוזען פאדערען, אז דער-לויבענישען פאר קינדער, ארויסצופאהרען צו זייערע עלטערען זאלען בעקומען נאר די, וואס וועלען זיך אין גלות אויסלערנען א פאך. מיר מוזען דורך דער עליה צווינגען די יודען צו ענדערען זייער לעבען צו ווערען שעפעריש און פראדוקטיוו!

איצט קומט די פראגע וועגען שפראך: ווען דער יודישער ישוב איז געווען קליין, האט ער זיך לייכט העברעאיזירט, איצט אבער, ווען עס קומען 60 טויזענד מענשען א יאהר, קענען קוים 10 אדער 15 טויזענד העברעאיש און עס שאפט זיך א גע-פאהר, נישט פון יודיש, אדער אן אנדערע שפראך, נאר אז אייגער דעם אנדערען וועט אויפהערען צו פערשטעהען. די געפאהר מוז בעזייטיגט ווערען. אין ארץ-ישראל קענען מיר זי נישט אויסמיידען, ווייל מיר זענען צו שוואך און נישט העברעאיזירט. דערצו מוזען קומען אנשטרענגונגען פון גלות. דא וועט נישט העלפען נאר דער גוטער ווילען, נאר ס'מוז קומען א צוואנג.

יודען האבען זיך געלערנט ענגליש, זאגט דער רעדנער, כדי צו קענען עמיגרירען, געלערנט זיך שפאניש, דארפען זיי זיך לערנען העברעאיש אויך.

ווייטער מוזען מיר אנהויבען א גרויסע אקציע צו בויען הייזער פאר ארבייטער אין די דערפער און קאלאניעס, פון 380 טויזענד יודען וואוינען 75 טויזענד אין די דערפער און קאלאניעס. דאס איז א סכנה. ווייל ס'איז גארנישט זיך פארצושטע-לען, אז די שטאט זאל זיין יודיש און דאס דארף אראביש. ראשון לציון צו קאלאניזירען האט געדויערט 30 יאהר און דארט זענען פערהאן 3000 יודען, תל-אביב איז געבויט געווארען אין 25 יאהר און דארט זענען פאראן 120 טויזענד יודען. מ'קען נישט מאכען קיין לאנד פון בלויז תל-אביב'ס מיר טארען זיך נישט לאזען אויף דעם וועג, אויף וועלכען עס שטופט אונז אונזער גלות-כא-ראקטער. אמאל איז פאר דעם יודישען ארבייטער אין ארץ-ישראל געשטאנען די פראגע אדער ער בלייבט אויפ'ן דארף אדער ער פאהרט צוריק. איצט לויפט ער אין שטאט. מיט דעם דאזיגען דארף געפיהרט ווערען

א קאמף נישט מיט ווערטער נאר מיט שאפען בעדינגונגען

מיר מוזען געפינען גרויסע מיטלען צו בויען הייזער פאר ארבייטער אין די דערפער. די רעגירונג קען אמאל האמעווען די אימיגראציע מיט'ן אויסרייד, אז מיר האבען נישט וואו אהינצוטון די מענשען.

דאן געהט דער רעדנער איבער צו אינערלי-כע ציוניסטישע פראגען און זאגט:

— דער 19-טער קאנגרעס וועט פארקומען נאכדעם, ווי א טייל פון דער ציוניסטישער ארגא-ניזאציע איז אוועק פון אונז. ס'איז אוועק די, שארפסטע אפאזיציע פון איצטיגען ציוניסטישען רעזשים. איך האב תמיד געהאלטען, אז ס'וועט זיין בעסער פאר ביידע צדדים, אויב מיר וועלען זיך שיידען, און דערצו איז טאקע געקומען. פאר אונז איז זעהר גוט, ווען די רעוויזיאניסטען זענען ארויסגעטרעטען פאר'ן קאנגרעס און נישט אויפ'ן קאנגרעס. איצט איז אלץ פארגעקומען רוהיג, אויפ'ן קאנגרעס וואלטען זיכער פארגעקומען סקאנדאלען.

דער רעזולטאט פון רעוויזיאניסטישען פלע-ביסציט איז 160 טויזענד שטימען. איך וויל נישט קוועסטיאנירען די דאזיגע צאהל, אבער מיר מוזען דער דאזיגער צאהל אקעגענשטעלען די שקל-אקציע פון איין זייט 160 טויזענד שטימען, פון דער צווייטער 600 טויזענד שקלים.

ווי זעהט אויס די לאגע אין ציוניזם נאכ-דעם ווי די רעוויזיאניסטען זענען אוועק

און ווי אזוי געפינען זיך די רעוויזיאניסטען אויסער דער ציוניסטישער ארגאניזאציע? די רעוויזיאניסטען זענען געווען דער גליקליכסטער טייל אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. קיין זארג און קיין דאגות, נאר לויטער פלענער און קריטיק. זיי האבען גע-פרעדיגט גרויסע געדאנקען און אונזער ארבייט איז ביי זיי אויסגעקומען ווי גארנישט... איצט איז די לאגע שוין אנדערש. זיי האבען אן אייגענע פארטיי, די גאנצע מאכט, אן אייגענע לייטונג, קיינער שטערט זיי נישט — דארפען זיי בעווייזען אז זיי וועלען אדורכפיהרען דאס, וואס זיי האבען געפרעדיגט. דאס וועט זיין א פרוב-שטיין צי זיי זענען תכוח עפעס פאזיטיוועס צו שאפען.

וועגען דער אמת'דיגקייט אדער פאלשקייט פון א בעוועגונג דעציד'ירט נישט דער ציל, נאר מיטלען, וועלכע מוזען זיין ווירקזאמע. אונזערע מיט-לען זענען: פאזיטיווע און קאנסטרוקטיווע ארבייט, פערגרעסערען די צאהל יודען אין לאנד, פער-שטארקען אונזערע פאזיציעס, ביז ס'וועט קומען די צייט פון ענטשיידענעם קאמף פאר'ן ענדציל.

אבער ווען דער ענדציל איז מלכות ישראל און מ'ווענדעט נישט אן קיין קאנסטרוקטיווע און פאזיטיווע מיטלען דאן

איז א פאלשע בעוועגונג.

ווי ס'איז געווען א פאלשע בעוועגונג די טערי-טאריאליסטישע, וועמענס ציל ס'איז אגב געווען ערהאבען.

ווי זעהען מיר אויס אהן די רעוויזיאניסטען? פערהאן טיילען אין אונזער בעוועגונג, וועלכע וואלטען געוואלט זיצען שבעה נאך די רעוויז-יאניסטען. זיי האלטען, אז דאס גלייכגעוויכט איז געשטערט געווארען. זיי זאגען, אז דאס גלות אין וועלכען מיר זענען כלומרשט ביי די סאציא-ליסטען וועט נאך טיפער ווערען. ס'איז געווען א פראגע פון דער אזוי-גערופענער דיסציפלין. דאס הייסט, אז אין דער ציוניסטישער ארגאני-זאציע דארף הערשען די מערהייט. די מינדערהייט האט דאס רעכט צו קריטיקירען, פאדערען, זי מוז זיך אבער אונטערווארפען דער מעהרהייט. נאר וועגען דעם האט זיך געהאנדעלט. די רעוויזיאניס-טישע קאנצעפציע איז געווען, אז נישט די מעהר-הייט רעגירט, נאר די פארטייען דארפען צווישען זיך קומען צו א הסכם. דאס איז פאלש און געפעהר-ליך און דעריבער האט אפילו „מזרחי" דערמיט נישט געקענט מסכים זיין. מ'האט אונז געזאגט, אז ווייל די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז נישט געבויט אויף צוואנג נאר אויף ווילען מוז אלץ פארקומען לויט א הסכם. דאס איז אמת נאר פאר די בעשלוסען, אבער שפעטער

מוזען זיך אלע אונטערווארפען דער גע-שאפענער מעהרהייט

דאס לעבען אליין וועט זיך נוקם זיין אן די רעוויזיאניסטען שוין אין דער נאהענטסטער צו-קונפט. ביי זיי וועט זיך אויך א נאטירליכען אופן אנהייבען א דיפערענציאציע, ס'וועלען זיך שאַ-פען פערשידענע גרופען, ס'וועט ענטשטעהן דער זעלבער קאמף און אויך דארט וועט מוזען דעצי-דירען די מעהרהייט און נישט א הסכם.

מיר זענען איצט פריי געווארען פון א גרוי-סען אינערליכען קאמף. אויפ'ן קאנגרעס וועט אויך זיין אן אפאזיציע. אבער ס'וועט נישט זיין קיין פארטיי, וואס וועט זאגען, אז זי וויל אליין רעגירען.

מ'זאגט, אז ביי אונז הערשט א דיקטאטור פון פראלעטאריאט און מיר מוזען די לינקע בע-קעמפען. ערשטענס שטעלט זיך די פראגע, פאר וואס זאל מען די לינקע בעקעמפען און צווייטענס, ווי אזוי זאל מען דאס דערגרייכען. אויף דער ערשטער פראגע, פארוואס, ענטפערט מען: זיי זענען דאך סאציאליסטען און דעריבער ווערען זיי א געפאהר. די דאזיגע מענשען דארף מען פאר-לעגען, אז זיי זאלען זיך צוקוקען ווי אזוי עס פיהרען זיך אויף די אנפיהרער פון די לינקע און זייערע ארבייטער אין ארץ-ישראל.

די ערשטע פערווירקליכער פון אונזער אידעע זענען זיי געווען, געטרוקענט זומפען, דעם. עמק יזרעאל, עמק חיפה, האבען זיי ענטוויקעלט, איצט שאפען נאר זיי, די אמת'ע העברעאישע סביבה איז נאר ביי זיי. זיי מאכען די שטארקסטע קאלעקטיווע אנשטרענגונגען צו פערווירקליכען דעם ציוניזם. די געגנער, וועלכע ווילען ארגאניזירען א קריגס צוג געגען די ארבייטער זאגען, אז צו זייער ארבייט האט געבראכט זייער סאציאליזם און איך זאג, אז צו דעם האט געבראכט זייער ציוניזם.

אלזא, צוליב וואס זאלען מיר קעמפען. די

פיהרער פון די לינקע מאכען נישט דעם קלאסען-קאמף פאר זייער אויסגאנגס-פונקט. זיי זאגען, אז פערקעהרט, אז זיי מוזען געהען מיט אונז, אז מען מוז זיך טיילען מיט דער מאכט.

אויפ'ן קאנגרעס וועט זיך געפינען א גרויסע מחנה ארבייטער, א גרויסע מחנה אלגעמיינע ציו-ניסטען און א קלענער טייל „מזרחי". מ'זאגט, אז ס'דארף געשאפען ווערען א קאאליציע-עקזעקוטיוו. יעדע פארטיי זאל ארײנשיקען איהרע פארשטעהער אין דער לייטונג. אזא קאאליציע וועט ברענגען דערצו, אז אין דער לייטונג זאל פארקומען דער זעלבער קאמף וואס אויפ'ן קאנגרעס וואס אין דער בע-וועגונג און אזא עקזעקוטיוו איז נישט לייסטונגס-פעהיג. אזא קאאליציע איז א מעכאניש.

ס'איז אבער פערהאן אן ארגאנישע קאא-ליציע, וואס איז פעראייניגט אין שטרעבען, ווי-לען צו ארבייט. אזא לייטונג איז לעבענספעהיג. ס'קענען דארט פארקומען שטרייטען, אבער נישט קיין פרינציפיעלע קאמפען. מעכאנישע קאאליציעס האבען גארנישט געטון. זיי זענען צוריבען געווארען אזוי ווי די עקזעקוטיוו פאר'ן 18-טען קאנגרעס. די איצטיגע עקזעקוטיוו איז אן ארגאנישע קאאליציע און דער 19-טער קאנגרעס מוז פארפעסטיגען דעם דאזיגען צושטאנד. דאס שליסט נישט אויס קיין פערשטענדיגונג. אבער נאר אויף דעם וועג קענען מיר געהען און ברענגען צום ווייטערדיגען אויפ-

אנ-שטייג אין יודישען לאנד.

א יום-טוב פאר דעם יודישען טעאטער-בעזוכער וועלען זיין די אויפטריטען פון וועלט-בערימטען קינסטלער

לודוויק זאץ

אין טעאטער

„ראזמאיטאשטשי"

לאדז, 24 יוני 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 24 יוני 1935

ענגלישער מלוכה-עגאאיזם

פערלענגערט דעם היטלער-רעזשים אין דייטשלאנד

אין שייכות מיט דער נייער ענגלישער פאליטיק לגבי דייטשלאנד שרייבט דר. טהאן אין „גאווי דזיענניק" צווישען אנדערעם פאלגענדעס:

„עס איז פאקטיש געשעהען א שרעקליכע זאך, אזוי שאצט אפּ דאס לעצטע געשעהעניש די גאנצע וועלט, מיטן אויסנאהם פון איין —ענגלאנד וועלכע שעהמט זיך נישט ארויסצושיקען קיין פאריז איהר בעסטען פאליטיקער בכדי צו גערעכטפערטיגען די דאזיגע העסליכע האנדלונג. און וואס וועט דער א־רימער לארד זאגען בכדי אויפצוקלערען און זיך פערענטפערן? וואס וועט ער אזוינס זאגען, וואס וואלט געקענט פארן פראנצויזישען אויער פערשטיקען די אויסרופען פון ווילדער שמחה וואס איהר אפּלאנץ דערגעהט קיין פאריז? וואס וועט ער אזוינס קענען זאגען, וואס זאל דעם עהרליכען פראנצויז אויפ־קלערען די בגידה?

ווייל אנדערש קען מען די דאזיגע האנדלונג נישט אנרופען ווען אפילו דער אינהאלט פון אפּמאך אליין וואלט געווען א מינימאלער בנוגע זיין בעדייטונג. און אפשר איז פאקטיש זיין אינהאלט נישט זעהר בעדייטענד. אט האט מען אין ענגלאנד אויף א קור־צען וועג און פולשטענדיג בעזונדער געשלאסען אנ' אפּמאך מיט דייטשלאנד וועגען אויסבויען דעם קריגס פלאט. אז מיר וועלען אננעהמען אז דער אפּמאך איז גינסטיג פאר ענגלאנד, ער איז אבער זיכער נישט א־זוי נויטיג פאר דער עקזיסטענץ פון דער דאזיגער מעכטיגער מלוכה אז די נויטוועגדיגקייט זאל בערעכ־טיגען אדער זאל פאדערען אזא איילעניש. ענגלאנד האט לאנג געקענט עקזיסטירען אין פולשטענדיגער זיכערקייט הגם דייטשלאנד וואלט זיך אויסגעבויט א קריגס שיף פון א גרויסען טאנאזש. בכדי דייטש־לאנד זאל ווערען ביים איצטיגען צושטאנד פון איהר ים בעוואפענונג געפעהרליך פאר ענגלאנד, מוז נאך א סך וואסער אפּפליסען פון דער טעמזע און דער שפּרעע, דייטשלאנד הויבט ערשט אן צו בויען. דער־ווייל האפען זיי נאר, אין דעם איז נישט פאראן קיין ספק, נאר א גוטען ווילען. בכדי מיט אמאל אויסצו־בויען די ארמעע אויף דער יבשה און קריגס פלאט דארף מען האבען אזא געוויכט פון געלד וואס הער שאכט האט עס שוין לאנג נישט אין זיינע קעלערען. ווגס זענען גוט אויסגערייניגט. נאטירליך — מיט דער צייט אמאל ווען די וועלט וועט ווערען אמאל דער קונה פון די דייטשע סחורות, ווען עס וועט ווי־דעראנהויבען צו פליסען א שטראם געלד דורך אלע קאנאלען און פון אלע ווינקלען פון דער וועלט, קיין בערלין, דאן וועט דייטשלאנד ווידער זיין רייך ווי זיי זענען אמאל געווען און וועט זיך קענען אנטון אין די שרעקליכע פאנצערס, אבער דערצו איז נאך זעהר ווייט, דערוויל ריכט אפּ דער נייער אונהיימ־ליכער מיסטיציזם פון די פערשידענע ראזענבערגס תפילות צום אלטען וואטאן — וועלכען עס איז איב־ריגענס זעהר שווער אויפצוועקען! — אז ער זאל רא־טעווען און שענקען כוחות אויף צו דעראבערען די וועלט. אפילו די טעארעטיקער פון היינטיגען דייטש־לאנד, יענע שרעקליכע פאלשע „נביאים" יענע אפּאָ־סטאלען פון דער אכזריותדיגסטער שנאה, וואס האט זיך ווען עס איז אמאל פערשפרייט אויף אונזער פלא־נעט, צולייגען די ערפיהלונג פון זייערע חלומות אויף טויזענדער יאהרען. דערוויל בעמיהען זיי זיך איינצו־שלעפערען די וועלט און מיידען אויס אלץ וואס וואלט געקענט צואיילען דעם אויסברוך, איידער זיי וועלען צו איהם זיין גענוגענד צוגעגרייט. צו־וואס האט מען זיך דעריבער אזוי געאיילט בכדי צו קומען צו אנ' אפּמאך מיט דייטשלאנד?

עס וואלט געווען אונגלויבליך אנצונעהמען אז ענגלאנד גענארט זיך בנוגע דער פערקאנספירירונג פון איהרע פלענער און מעשים. די דאזיגע פארזיכטי־גע ענגלאנד האט אפילו נישט בעוויזען צו פערשליי־ערען די אונרוהיגקייט מיט וועלכער זי איז צוגעטרע־טען צו די אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד. — אין לאנדאן זענען דאך געשעהען אונהיימליכע זאכען וואס האבען געצווינגען די וועלט צו וואכזאמקייט, ווען למשל, איז דען געשעהען אזא אונערהערטע זאך, ווי דער פלוצלונגער אויסברוך פון בערעדזאמקייט ביים טראהן פאלגער? דאס זענען דאך רוהיגע מענשען מיט גלייכגעוויכט, וואס וועלען זיך קיינמאל נישט ער־לויבען אויף א איבעריגען אויסברוך פון טעמפּערא־מענט. ווען דער ענגלישער טראן־פאלגער האט פלוצ־לונג אויפגעפאדערט פול מיט זעלנערישער גערעכטיג־קייט און געמאכטער זעלנערישער פשוטקייט, זיינע וואפען ־ חברים אז זיי זאלען זיך איבערפאהרען קיין בערלין און דריקען די האנד פון זייער נעכטי־גען שונא, — איז דאס זיכער ווייט געווען פון אזא יוגענדליכען נישט קאנטראלירטען אויסברוך פון טעמ־פּעראמענט... מען האט געהאט דעם איינדרוק אז די ווערטער זענען איהם שווערליך אדורכגעגאנגען דורכן האלז ווי א נישט גלענצענד אויסגעלערנטע לעק־ציע, ער האט אונבעדינגט געוואלט, זאל עס קאסטען וואס עס וויל אפילו פון דער אייגענער ווירדע כדי ווי אמשנעלסטען געווינען די דייטשע פריינדשאפט, בכדי זי אפּצוהאלטען אויפן וועג פון א נישט אנגענעהמען ציל.

דער דאזיגער ציל איז געווען א בונד מיט איטא־ליען, וואס איז צוגעגרייט געווארען און דער דאזיגער בונד האט בעדייט אזא אדער אנדערע דייטשע הילף אין אביסיניען. ענגלאנד זעהט אויס, האט נישט גע־טארט פערלירען קיין מינוט אויב זי האט ארויסגע־שיקט אין קאמף איהרע שווערסטע הארמאטען און געהייסען שלאגען אלארם. און דער קנאל פון דאזי־גען שאס איז פאקטיש געווען א געוואלדיגער. ער האט מיטאמאל צוטומעלט בערלין און דאס, וואס איז שוין געווען אויפן וועג קיין רוים, אדער דירעקט קיין אדיס אבעבא איז געבליבען אין וועג, אדער איז שנעל צוריקגעקעהרט.

וואס האט ענגלאנד דערמיט אלץ דערגרייכט? צי האט זי פאקטיש געענדערט א סך געענדערט די כוחות פערהעלטעניש אין אייראפּע? עס הויבט זיך גארנישט אן, א חוץ דעם, וואס זי האט דייטשלאנד אפּגעצויגען פון אייראפּע, און מוסאלינין דערמיט געגעבען א „באקס" האט זי דערמיט דעם בערלינער רעזשים געשאנקען א פּאר גוטע טעג. די מענשען זע־נען דארט פערחלשט נאך עפּעס א „ערפאלג" אין דער אויסערליכער פאליטיק — און דא אזא מתנה, דאס איז דאך עפּעס זיך א פריינד. דער שטארקסטער פון די שטארקסטע, דער שטאלצסטער פון די שטאלצע — דער ענגלענדער אליין האט זיך בעוויזען אויף דער ארענע בכדי צו פערהערליכען דעם רעזשים, און עס — וועט נאך עמיצער זאגען אז דאס היינטיגע דייטש־לאנד איז איזאלירט, אז די גאנצע וועלט אנטלויפט פון זיי, אז קיינער פערבינדט זיך נישט מיט זיי?

און אזוי פערפעסטיגט זיך אין געפיהל פון דער בעפעלקערונג דער סיסטעם וואס אליין אין זיך האט ער נישט קיין עקזיסטענץ בעדינגונגען, מען דער־צעהלט אז דער יקרות און הונגער הויבען אן צו לא־זען זיך פיהלען און דער מאנגעל פון וועלכע עס איז ערפאלגען הויבט אן צו וועקען א געוויסען אונצו־טרוי, אז דער געשריי אליין, מעג ער אפילו זיין ווי ווילד, פערטומעלט שוין נישט. מען דערצעהלט אז דער סיסטעם קרישעלט זיך, האט דאך דער ,שפּרעך'־מיניסטער אליין, געבעלס, אנגעהויבען צו זינגען אויף א טאן נידריגער. עס זענען שוין נישט אזוי הארט די ווערטער. זיי קלאפּען שוין נישט אן ווי דונערס און זיי פערענדיגען זיך שטענדיג מיט דעם שלום, אז הגם עס איז שלעכט דארף מען — אויסדויערען, גלויבען האפען. געוועהנליך איז דאס דער אנהויב פון דער ערשעפּונג פון די לעצטע רעזערווען, מען זעהט שוין — דעם באָדעם, קומט צו גיין ה' באלדווין, און ער־טיילט דעם באנקראטניק א פראלאנגאציע און פער־שיט דעם באָדעם מיט זאמד. און — ער שעהמט זיך נישט דאס צו טון.

צי קען די דאזיגע האנדלונג ענטשפּרעכען דער אידעאלאגיע פון דורכשניטליכען ענגלישען בירגער? צי סימפּאטיזירט דער ענגלישער בירגער מיטן איצ־טיגען דייטשען סיסטעם און וויל מיטהעלפען איהם צו פערפעסטיגען? דוכט זיך אז נישט!

אבער גאנץ פשוט איז די לאגע אזוי: ענגלאנד איז איצט נויטיג צוליב גאנץ זייטיגע צוועקען אפּ־צורייסען דייטשלאנד און צו האלטען זי אויף א שנור און ווען ענגלאנד ברויכט עפּעס פאר זיך קען די איבעריגע וועלט אונטערגעהן. אין אזעלכע מאמענ־טען האט דער ענגלענדער קיין שום סקרופּולען ער האט נישט קיין אלגעמיין מענשליכע אינטערעסען האט נישט קיין אידעאלאגיע. ער האט נאר א עקס־טרעמען עגאאיזם. א ריקזיכטסלאזען, אונברחמנות'־דיגען.

אבער צי מוז אייראפּע דעם דאזיגען עגאאיזם טאלערירען און מיט איהם מסכים זיין??"

100-יעהריגער יובילעאום פון דער „רויטער" אגענטור

א זוהן פון א רב — דער גרינדער פון דער אגענץ

אפּט לייענען מיר דעפּעשען אין דער צייטונג וואס זענען פערזעהען מיטן נאמען פון דער פּרעסע־אגענטור. מיר טרעפען די נעמען „רייטער", „הא־וואס", „וואלף", „ראדאר", „סטעפאני", „פאט" און א סך אנדערע. אבער אממייסטען הזרט זיך איבער דער נאמען פון דער „רויטער" אגענטור.

די דאזיגע אגענטור וואס איז די גרעסטע אין דער וועלט און איהר צענטראלע געפינט זיך אין לאנ־דאן, איז געגרינדעט געווארען נאך אין די צייטען, ווען מען האט זיך נאך בענוצט מיט טויבען־פּאסט (ראטשילד האט דער ערשטער בעקומען די ידיעה וועגען וועלינגטאנס נצחון דורך א פּאסט־טויב), זי איז געגרינדעט געווארען אין דער צייט, ווען עס איז נאך געווען שטארק אין דער מאדע די פאנטאפעל־פּאסט. דער גרינדער פון דער פרעסע אגענטור איז גע־ווען יוליוס רויטער, א זוהן פון א רב אין קאסעל, וואס איז געבוירען געווארען אין 1816, אין זיינע יונגע יאהרען, איז ער געווען א באנק בעאמטער, און אויף דעם דאזיגען פּאסטען האט ער פערשטאנען די בעדייטונג פון שנעלע אינפארמאציעס און וואס פאר א ווערט עס האט א ידיעה וואס קומט שנעל אן. ווען אין צוויי יאהר ארום נאכדעם ווי ער האט געשאפען די אגענטור אין לאנדאן, מיטן קאנטינענט, איז שוין רויטער געווען א מאכט אין צענטער פון בריטישען ווירטשאפטליכען און פאליטישען לעבען, די רויטער אגענטור האט דעראבערט די וועלט. יעדער טאג, יע־דעם יאהר האט פערגרעסערט דעם קרייז אינטערעסאנ־טען, ווען אין א געוויסען טאג איז געקומען א קליענט און האט רויטערן נישט געטראפען — ווי עס דער־צעהלט די כראניק פון דער רויטער אגענטור — האט מען איהם איינגעשלאסען אין א צימער און איהם גע־האלטען אזוי לאנג ביז מען האט אויפגעזוכט דעם שעף. אין יענער צייט האט נאך רויטער געהאט א אגענטור וואס האט געדינט אלס פערמיטלער און אי־בערנעהמען ידיעות און אינפארמאציעס ווי אויך אין שליסען טראנזאקציעס. די צייטונגען האבען נאך נישט געהאט קיין צוטרוי צו דער אגענטור וואס האט נישט געהאט קיין דירעקטע ידיעות פון די ער־שטע קוועלען. אומזיסט איז געווען רויטערס מיה וועל־כער האט חדשים לאנג צוגעשיקט זיינע ביולעטינען בחנם אין די רעדאקציעס, די צייטונגען האבען בעסער געוואלט האבען פערשפּעטיגטע ידיעות אבער פון אייגענע קארעספּאנדענטען.

פאר דעם געדולדיגען און קאנסעקווענטען רוי־טער איז אבער געקומען די ריכטיגע שעה. אין יאהר 1859 האט רויטער פריהער פון אלע אגענטורען און זשורנאליסטען אויף דער גאנצער וועלט געהאט דעם טעקסט פון נאפּאלעאן דעם דריטענס וויכטיגע רעדע. די ערשטע צייטונג וואס האט דעם טעקסט אפּגעקויפט פון רויטער איז געווען די „טיימס". דערמיט איז דאס אייז געווען אדורכגעבראכען און רויטערס זיגרייכער מארש איז שוין געווען געזיכערט. אין א קורצער צייט ארום זענען אלע אנדערע צייטונגען געווארען רויטערס אבאנענטען, וואס האט איהם ווידער געגעבען די מעגליכקייט צו פערברייטערען זיין אגענ־טור און פערפולקאמען די טעכניק פון שנעלען אינ־פארמירען די וועלט וועגען די נייעסטע געשעהעני־שען, רויטער האט אויף אייגענער רעכנונג איינגע־ארדענט א קאבעל פערבינדונג צווישען פראנקרייך און אמעריקע, און ער האט אויך דער ערשטער זיך פערזיכערט די נייעסטע ידיעות פון ווייטען מזרח.

נאך בעת דעם בירגער קריג אין צפון אמעריקא איז נאך נישט געווען קיין קאבעל צווישען אמעריקא און אייראפּע די איינציגע פערבינדונג איז געווען שיפען און קליינע לאסט־שיפלעך, נאך איידער זיי זע־נען אנגעקומען קיין ענגלאנד — האבען זיי זיך אפּ־געשטעלט אין קינגסטאן אין אירלאנד. רויטער האט דאס אויסגענוצט אויף אזא אופן, אז נישט ווארטענ־דיג ביז די שיף וועט אנקומען קיין לאנדאן האט ער ארויסגעשיקט שיפען אויפן ים, אויף וועלכע מען האט די אמעריקאנער שיפען אריבערגעווארפען בלעכערנע פושקעס מיט די ידיעות און אין א פּאר מינוט ארום האט מען די ידיעות איבערטעלעפאנירט קיין לאנדאן. אזוי ארום האט ער מיט א פּאר טעג פריהער געהאט ידיעות ווי אלע אנדערע אגענטורען. די ידיעה וועגען לינקאלנס טויט איז אנגעקומען אויף פאלגענדען אופן קיין אייראפּע: די שיף וואס פיהרט די פּאסט איז אפּגעפאהרען פון אמעריקע, די צווייטע שיף האט געזאלט אפּפאהרען ערשט אין זיבען טעג ארום. באלד ווי די שיף איז אוועק איז אנ־געקומען די ידיעה פון לינקאלנס טויט. רויטערס קא־רעספּאנדענט האט גענומען א שנעלע קליינע לוד־קע און נאך עטליכע שעה האט ער דעריאגט די שיף אויף וועלכער ער האט ארויפגעווארפען א בלעכערנע שאכטעל מיט דער ידיעה פאר רויטערן. אזוי ארום האט רויטער געהאט די ידיעה פריהער ווי אלע אנדע־רע מיט גאנצע זיבען טעג. מיט 70 יאהר שפּעטער האט די רויטער אגענטור ווידער געשלאגען אלע אנ־דערע אגענטורען: אין מארסייל איז דערמארדעט גע־ווארען דער יוגאסלאווישער קעניג אלעקסאנדער און מיניסטער בארטו, פּינקטליך מיט 7 מינוט שפּעטער האט די רויטער אגענטור געמעלדעט דער וועלט וועגען פערלויף פון געשעהעניש.

אין דער לאנדאנער צענטראלע געפינען זיך עט־ליכע הונדערט ביוראס. דער דינסט איז דארט אהן איבעררייס, און ער איז דערפיהרט צום העכסטען פּונקט פון דער טעכניק.

אין דער נאהענסטער צייט וועט די רויטער אגענ־טור פייערען איהר 100־יעהריגען יובילעאום פון איהר עקזיסטענץ. דאס וועט גלייכצייטיג זיין דער יום טוב פון דער ענגלישער זשורנאליסטיק וואס איז מיט דער אגענץ שטארק פערבינדען.

ער האט ארויסגעטראגן טויט-אורטיילן אויף די אנגעקלאגטע

און געשיקט געלד און מתנות זייערע משפחות

די צייטונגען האבען שוין געמעלדעט, אז דער בעריהמטסטער ענגלישער ריכטער סער האראצי עווארי, וועלכער האט אזויפיל מענשען פערמשפּט צום טויט איז אליין אוועק אין דעם וועג, פון וועלכען עס איז נישט פאראן קיין צוריק, ער איז געשטארבען אין קלוב, ווי עס פּאסט פאר אנ'־ענגלישען דזשענטעלמען, צווישען צוויי פּארטיעס גאלף.

דער 84־יעהריגער ריכטער איז געווען א לייי־דענשאפטליכער ספּארטסמען. אין ענגלאנד איז פאר קיין ריכטער נישט פאראן קיין בעגרענצונג אין עלטער. ער פערנעהמט זיין אמט אזוי לאנג, ווי ער פיהלט זיך געזונד און פריש. עווארי מיט זיינע 84 יאהר האט זיך געפיהלט זעהר גוט. יעדען טאג איז ער געקומען אין פאלאץ פון גערעכטיג־קייט און ארויסגעטראגען פּסק־דינ'ס. ווען ער איז געזעסען אויפן ריכטער־שטוהל אין א לאנגער פּערוקע און אין א רויטער זיידענער טאגע, מיט זיין אונבארמאלען לאנגען האלז, האט מען זיך נישט געקענט פערשטעלען אנ'אימפּאזאנטערע פיגור.

כמעט אלע גרויסע פּראצעסען וועגען מארדען פון איצטיגען יאהרהונדערט זענען אדורך דורך זיין האנד. די געשיכטע פון קרימינאליסטיק אין ענגלאנד ווייסט נישט פון אנ'אנדערען ריכטער, וואס זאל האבען ארויסגעטראגען אזויפיל טויט־אורטיילען, ווי ריכטער עווארי, נישט געבענדיג דערביי א פּינטעל מיט אנ'אויג.

עווארי איז געווען כמעט א לעגענדארע פיגור אין ענגלישען לעבען. אלע האבען איהם געקענט. זיין נאמען האט ארויסגערופען גלייכצייטיג שרעק און פערעהרונג. קינדער פלעגט מען אין ענגלאנד שרעקען מיט זיין נאמען: „זיי רוהיג, אז נישט וועל איך רופען עווארי'ן". לגבי זיין אימפּאני־רענדע פיגור האט אלץ אויסגעזעהען נישטיג — די אנגעקלאגטע, עדות, פערטיידיגער, אפילו די פראקוראָרען. ווען בליקען וואלטען געקאנט טויטען, וואלט אין לאנדאנער געריכטס־זאל, נאך יעדען פּראצעס וואס עווארי האט געפיהרט, געבליבען נישט ווייניג טויטע.

ער אליין האט קיינמאל נישט אויפגעהויבען די שטימע. צי ער האט געשפּילט אין גאלף אדער ער האט פערמשפּט צום טויט, האט ער שטענדיג גערעדט מיט א גלייכער שטימע. ער איז געווען אייז־קאלט — אין זיין אנוועזענהייט האט אויסגע־זעהען ווי אלעס לעבעדיגע וואלט אפּגעשטארבען. ווער עס האט געהאט די געלעגענהייט איהם צו אבסערווירען אין געריכטס־זאל, האט געמוזט קו־מען צום בעשלוס, אז ביי דעם זקן געפינט זיך אין דער ברוסט א שטיין אנשטאט א הארץ. אין משך פון לאנגע יאהרען האבען זיך פאר זיינע אויגען אפּגעשפּילט די שרעקליכסטע מענשליכע טראגעדיעס — און קיין איינמאל האט ער מיט אנ' אויג נישט א פּינטעל געטון, די שרעקליכסטע זענען געווען די מאמענטען, ווען ער האט ארויסגעטראגען טויט־אורטיילען. מען דערצעהלט פאלגענדען עפּי־זאד: א מערדער איז דורך די געשווארענע ריכטער פערמשפּט געווארען צום טויט. עווארי האט אין זיין שלוס־ווארט נאכאמאל געשילדערט דאס גאנצע פערברעכען. ער האט גערעדט הויפּטזעכליך וועגען קרבן, נישט דערמאהנענדיג א ווארט וועגען פער־ברעכער. נאך א רעדע פון א שעה האט ער זיך פלוצלונג געווענדעט צום פערמשפּטען און געזאגט: „וואס איז שייך סוף־כל־סוף אייך, איז עס זעלבסט־פערשטענדליך, אז איהר וועט שטארבען".

ווען די געשווארענע האבען אמאל בעפרייט אנ'אנגעקלאגטען, וועלכען ער האט געהאלטען פאר שולדיג, האט איהם עווארי וועגען דעם געמעלדעט מיט פאלגענדע ווערטער: — „דער אורטייל פון די געשווארענע וועט אייך פערוואונדערען: אונ־שולדיג".

אנ'עדות האט אמאל אויף עווארי'ס א פראגע געענטפערט אויסמיידענד האט ער צו איהם גע־זאגט: — „אויב איהר וועט ווייטער אזוי דרעהען ארום דעם ענין, קענט איהר מיך נאך דערבייזערען".

דער עדות האט אבער דערויף שלאגפערטיג געענטפערט: „דאן וועל איך זיין דער ערשטער מענש. וועלכען ס'איז געלונגען פון אייך עפּעס זיך צו דערשלאגען". צום ערשטען מאל האט עווארי אין געריכטס־זאל א שמייכעל געטון. דער ענטפער איז איהם געפעלען געווארען.

די פיל טויט־אורטיילען, וואס ער האט אין משך פון יאהרען ארויסגעטראגען, די קעלט, וואס האט געבלאזען פון איהם, האבען איהם געבראכט דעם רוהם פון א שלעכטען און אכזר. אבער ער איז עס נישט געווען. וואס האט ער געקענט טון, אז לויט דעם ענגלישען געזעץ מוז מען א מערדער הענגען? זיין פּראפעסי'ע איז געווען איבערצוגעבען די שולדיגע אין די הענד פון תליון. ער האט נישט געגלויבט אין געשפּענסטער און געשלאפען שטארק און רוהיג.

ער איז געווען א שקלאף פון געזעץ און אין ענגלאנד איז נישט געווען נאך אזא יוריסט, וואס זאל אזוי קענען די פאראגראפען פון געזעץ. נאר זיינע נאהענטסטע פריינד האבען געוויסט, אז אין גרונד גענומען איז ער א גוטער און איידעלער

(ווייטער זעה 15־טע זייט)

ניצע און מאָנטע-קאַרלאָ

(פון אַ רייזע)

ניצע איז פראַנקרייכ'ס פלאָרידע, אַזוי ווי די קאַפּרי'ס אין איטאַליע, די קרים-געגענד אין רוסלאַנד אָדער טבריה אין ארץ-ישראל. נאָך מיט אַסך הונדערטער יאָהרען צוריק, לאַנג איידער פראַנקרייך איז נאָך געוואָרען אַ מדינה, האָט מען שוין געוואוסט פון ניצע'ס געבענשטען קלימאַט און זיין כח צו היילען פערשידענע חולאתין — בעזונדערס לונגען און בלוט-קראַנקהייטען.

ניצע ליגט אויף אַ ווייטקייט אַרום זיבען-הונדערט און פערציג מייל מיט דער באַהן פון פּאַריז. די שטאָט (ניצע) אַליין שטעהט מיט'ן פּנים צום מיטעללענדישען ים און איז אַרומגערינגעלט מיט בערג, וואָס קייטלען זיך, צום צפון, מיט די אַלפּען. אַ דאַנק אָט די בערג, וואָס בעשיצען זי פון די קאַלטע נאָרד- און נאָרד-וועסט-ווינטען, ווייסט ניצע פון קיין ווינטער. איהר קלימאַט איז זעלטען ווייך און מילד און איז דערזעלבער כמעט דאָס גאַנצע יאָהר. בלויז אין צוויי חדשים, אַפּריל און מאַי, טרעפען דאָרט אַביסעל שטאַרקערע מזרח-ווינטען, וואָס ברענגען אָפט שלאַגס-רעגענס. אָבער אַזעלכע רעגענס געהען נישט לאַנג. אַ פּאָר שעה רעגענט און דערנאָך איז ווידער לויטער און וואַרים. ניצע האָט אויך נישט קיין צו שטאַרקע היצן, נישט אַפילו אין יולי און אויגוסט. דערפאַר טאַקע האָט אין דער לעצטער צייט דאָרט זיך אָנגעהויבען אַ בעוועגונג צו האַלטען אָפען די האָטעלען און צוציהען געסט אויך אין די פּאָר וואַרימערע זומער-חדשים. און האָטעלען האָט ניצע פּונקט אַזויפיל פּרעכטיגע, ווי די שטאָט אַליין, וואָס איז איינגעטונקען אין פּאַלמען און בלומען. פון ים אַרויף און פון די בערג אַראָפּ זעהט ניצע אויס ווי אַ מעדאַליאָן אין גרין-גאָלד געפאַסט און בעציערט מיט וואונדערליכע, ווייך-פאַרביגע געמעלען, וואָס נאָר די נאַטור אַליין קאָן אַזוינס שאַפען. היינט צעהלט ניצע אַן'אייגענע בעפעלקערונג פון אַרום הונדערט און פופציג טויזענד נפשות. און איהרע הויפּט-פּראָדוקטען זענען בוימלען, קאָנפעקטען, פּערפומען, בלומען, פרוכטען און אויך געוויסע וויין- און האָלץ-אויסאַרבייטונגען.

אָט דאָס, אין קורצע שטריכען געצייכענט, איז ניצע, דער „פּערל“ פון דער פראַנצויזישער ריוויעראַ“: און, איז מען שוין אין ניצע, קאָן מען נישט און מען טאָר נישט אַרורכלאָזען מאָנטע קאַרלאָ, וואָס איז בלויז אַ וואָסערע דרייסיג מינוט פאָהרען אַהין מיט'ן אויטאָבוס פון ניצע.

מאָנטע קאַרלאָ איז וואוילבעקאַנט מיט איהר בעריהמטער קאַסינאָ, וואָס איז אייראָפּע'ס און דער וועלט'ס גרעסטער און רייכסטער שפּיל-פּלאַץ. ווער האָט דען נישט געהערט פון מאָנטע קאַרלאָ און פון דער בעריהמטער קאַסינאָ דאָרט מיט איהרע רולעטקעס, וואו נישט מיליאָנען נאָר ביליאָנען דאָלאַרס זענען שוין דאָרט פערשפּילט און געוואונען געוואָרען? אַזוי פיל איז דאָך שוין וועגען מאָנטע קאַרלאָ געשריבען און דערצעהלט געוואָרען, אַז, דאַכט זיך, אַ קינד אין וויג ווייסט שוין וואָס דאָס איז אַזוינס. וועל איך וועגען מאָנטע קאַרלאָ נישט מאריך זיין מיט קיין בעשרייבונגען פונ'ם פּלאַקיס אויסזעהען. איך וועל נאָר זאָגען, אַז שוין די קורצע נסיעה אַליין פון ניצע אַרויף די בערג איבער די טעראַסען קיין מאָנטע קאַרלאָ איז ווערט מי יודע וויפיל פאַר'ן מענשען, וועלכער האָט אַן'אויג פאַר נאַטור-שעהנקייטען און האָט הנאה פון זיי. איך נעם זיך נישט אונטער צו בעשרייבען די פּאַנאָראַמעס, וואָס וויקלען זיך אויף דאָרט פאַר'ן אויג ווען מען פאָהרט איבער די טעראַסען, וואָס דרעהען זיך און שלענגלען זיך אַרום און איבער די בערג און ענטפּלעקען אַלע מאָל נייע צויבער-בילדער, וואָס פערשיכור'ן ממש מיט זייער פּראַכט און שעהנקייט ביז קאָפּ-שווינדעל. מען מוז אַליין זיין אַ גרויסער קינסטלער, צו קאָנען איבערגעבען אין ווערטער, וואָס דאָס אויג זעהט אַלץ דאָרטען אויפ'ן וועג צו מאָנטע קאַרלאָ און אין מאָנטע קאַרלאָ אַליין.

נאָר אויף וואָס אָט די גאַנצע שעהנקייט ווערט פערוועגדעט: אויף האַזאַרד, אויף שפּיל, אויף פראַנקען, פונטען, לירעס אָדער דאָלאַרען, וואָס אָרימע האַרעפּאַשניקעס האָבען מיט אַזוי פיל שווייס און בלוט און שווערער פּראַצע געשאַפען פאַר אָט די לעדיג-געהער, אַז זיי זאָלען האָבען מיט וואָס צו שפּילען אויף די רולעטקעס!

דאָס איז נישט נאָר רויבעריי; ס'איז אַ פערשווענדונג און אַ לעסטערונג פון דעם טייערסטען געשאַנק צום מענשען — דער נאַטור'ס שעהנקייט.

אָבער, חוץ דער שעהנקייט פון דער נאַטור, דרויסען, איז אין דער קאַסינאָ גופא פאַראַן אויך אַ סך שעהנקייט, וואָס איז שוין געשאַפען פון מענשען, פון מענשען'ס הענד, און מענשען'ס טאַלענט. די אַרכיטעקטור אַליין פון אָט דער געבוידע: איהרע זאַלען, איהרע וועראַנדעס, איהרע טירען, איהרע קאָרידאָרען! היינט די שניצערייען אויף די טירען, די פרעסקאָס און מאַלערייען אויף די ווענד און די סופיטען — וויפיל פּראַכט, וויפיל טאַלענט, וויפיל שעפערישקייט עס ליגט אין אָט די מענשליכע האַנד-אַרבייטען!

ג. ב. ליינדנער.

יודען אין היטלעריסטישער דייטשלאַנד

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור

ראַבינער דר. פּרינץ ווידער איבערגענומען זיין אַמט.

בערלין. דאָס פּרעזידיום פון דעם אַלגעמיינעם ראַבינער-פערבאַנד האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערער קאָנפערענץ מיט דעם פּאָרזיצער פון דער בערלינער יודישער קהלה ד״ר שטאַהל, וועגען די שריט, וואָס זענען פעראָרדענט געוואָרען דורך דער קהלה לגבי דעם ראַבינער ד״ר יאָאַכים פּרינץ. דער קהלה-פּרעזעס האָט פערזיכערט, אַז ער האָט זיך נישט געריכטעט מיט קיין שום יודיש-פּאָליטישע מאָטיוועו און האָט אויך נישט בדעה צו בעגרעניצען די פּרעדיגט-פרייהייט. צום סוף איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז ראַבינער ד״ר פּרינץ ווערט צוריקגעשטעלט אין זיין פּרעדיגער-אַמט. אַזוי אַרום איז ליקווידירט געוואָרען דער אינצידענט, וועלכער האָט אַרויסגערופען פערביטערונג בעזונדערס אין די בערלינער ציוניסטישע קרייזען.

טעטיגקייט פון הילפס-פעראיין פון דייטשע יודען

בערלין. אונטער'ן פאָרזיץ פון מאַקס וואַרבורג איז דאָ פּאָרגעקומען די יעהרליכע פערזאַמלונג פון הילפס-פעראיין פון דייטשע יודען. אין זיין ערעפנונגס-רעפעראַט האָט וואַרבורג געוואָרענט געגען דער קאָנצעפּציע פון אַ פינאַנסיעל-עקאָנאָמישער יודישער וועלט-אָרגאַניזאַציע. די הילף, וואָס אויסלענדישע יודען גיבען די דייטשע עמיגראַנטען — האָט וואַרבורג ערקלערט — איז אַ ריין פילאַנטראָפּישע. דער הילפס-פעראיין איז גרייט מיטצואַרבייטען מיט די ציוניסטען פאַר דער שאַפונג פון אַ גייסטיגען און עקאָנאָמישער צוקונפט-באַזע פאַר די יודישע עמיגראַנטען פון דייטשלאַנד. דער הילפס פעראיין איז נישט ביכולת צו לעזען דעם גורל פון דייטשען יודענטום. ער קען בלויז מיטהעלפען די יודען, וואָס האָבען בדעה צו עמיגרירען, און אָפּהיטען זיי פון פאַלשע שריט. אין 1934 האָט דער הילפס-פעראיין ערמעגליכט 4,000 יודען פון דייטשלאַנד צו עמיגרירען אין 30 לענדער. דאַרגעגען אין די ערשטע חדשים 1935 האָט די הילפס אַקציע לטובת די יודישע עמיגראַנטען פון דייטשלאַנד שוין אַרומגענומען אַנ'ערך 15 טויזענד פּערזאָן.

דייטשע קוראָרטען ווילען נישט קיין יודישע קור-געסט

בערלין. דאָס „פראַנקפורטער פאָלקסבלאַט“ טיילט מיט וועגען אַ פערשטאַרקטער אַנטי-יודישער אַגיטאַציע אין די קוראָרטען אַרום פראַנקפורט. אין קוראָרט גינהיים האָבען מעהרערע פּענסיאָנאַטען און האָטעלען אַרויסגעהאָנגען אויפשריפטען: „יודען זענען דאָ נישט געוואונשען“. ביי הייינטיגען טאָג — שרייבט „פראַנקפורטער פאָלקסבלאַט“ — איז נישט מעגליך, אַז דייטשען, וואָס האָבען זיך דורכגענומען מיט דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אידעע, זאָלען פערברענגען אין די זעלבע קוראָרטען און זיך בענוצען מיט די זעלבע בעדער, וואָס יודען. „מיר ווילען אויסמיידען פיזישע צוזאַמענשטויסען מיט יודען, און דערפון איז קלאָר, אַז מיר קענען זיך בענוצען בלויז מיט אַזעלכע קוראָרטען און בעדער, וואו פאַר יודען איז דער צוטריט געשלאָסען.“

ווייטערע ענטבירגערונגען אין דייטשלאַנד.

בערלין. דער רעגירונגס-פּרעזידענט פון ברעסלוי האָט אין „רייכסאַנצייגער“ פערעפענטליכט אַ ליסטע פון 13 אָבגערופענע בירגערשאַפטען. די רעגירונג פון אויבער-ביירען האָט צוגענומען די דייטשע בירגערשאַפט ביי צוויי פּערזאָן. אין אַלע פאַלען האַנדעלט עס זיך וועגען פּערזאָנען, וואָס האָבען די דייטשע בירגערשאַפט בעקומען נאָכ'ן יאָהר 1918.

אַנטי יודישע אַרויסטרעטונגען אין אַ דייטש-פּאָמערישער שטאָט

בערלין. די „פּאָמערשע צייטונג“ ברענגט אַ בעריכט פון שטעטעל לאַבעס וועגען „אַ פּערדיגער שטראָף פאַר יודישער חוצפּה“, פון וועלכען עס איז צו זעהן, אַז דאָרט איז געקומען צו אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונגען.

אַזוי ווי אין שטאָט האָט זיך בעוויזען אַ פּלאַקאַט מיט'ן אויפשריפט: „שאַפענדע דייטשען! בעקעמפט מיט אונז די יודען, זיי זענען אונזער אומגליק“, האָט זיך אין דער אָרטיגער נאַצי-ליימונג געוואונדעט אַנ'אַריש... אָנגעשטעלטע, וועלכע איז בעשעפטיגט ביי דעם יוד קראַנהיים מיט אַנ'אָנפראַגע, מיט וועמענס ערלויבניש אין דער דאָזיגער פּלאַקאַט אויסגעהאָנגען געוואָרען.

אויף דער דאָזיגער ווענדונג, וואָס איז אָפּגעשאַצט געוואָרען אַלס „אונגלויבליכע פרעכהייט“ איז גלייך געקומען אַנ'ענטפער. צווישען דער בעפעלקערונג — שרייבט די „פּאָמערשע צייטונג“ — איז ענטשטאַנען אַ פערשטענדליכע אויפרעגונג און אַ פּאָר-הונדערט-קעפּיגער עולם האָט זיך פערזאַמעלט פאַר דעם געשעפט און וואוינונג פון דעם יוד, כדי איהם אָנצולערנען פאַר דער „פרעכהייט“, וואָס עס איז אויך אָנגעקינדיגט געוואָרען דורך ענטשפּרעכענדע פּלאַקאַטען.

די טאָכטער פון יוד קראַנהיים און די פרוי פון יוד מייער — בעריכטעט ווייטער די נאַצישע צייטונג — זענען פּראָוואָצירענד ערשינען אין פענסטער און געמאַכט בעלידיגענדע בעמערקונגען געגען די דעמאָנסטרירענדע פאָלקס-גענאָסען. די פּאָליציי האָט ביידע פרויען גענומען אין שוץ-אַרעסט. פרל. קראַנהיים איז אין קורצען בעפרייט געוואָרען. פרוי מייער איז געבליבען אין תפיסה ביז'ן פּראָצעס, וואָס איז געגען איהר פּערפיהרט געוואָרען.

— = —

באַקאַר

אויטאָביאָגראַפישע סקיצע

פון פּאַנאַיט איסטראַטי

— 3 —

— נישט אמת, ניין, מיין ליבער, בלויז אַביסעל זעג-מעל. אין די פּאָרט-שטעט האָט עס אַ גרויסען אָפּזאַץ. ס'ווערט פערקויפט צו אומגלויבליכע פּרייזען. פונ'ם ריווח פון איין איינציגער ליול קען קאָנסטו לעבען אַ גאַנצען טאָג. צוואַנציג, דרייסיג שטיק פערקויפען אין איין שענק, דוויערט נישט לענגער. ווי אויסרויכערען אָט-אָ דעם פּאַפּיראָס, וועלכען דו האַלטסט איצט אין מויל! וואָס זאָגסטו דערצו? צי איז עס נישט הערליך?

יאָ, איך האָב אויך געהאַלטען, אַז עס איז ממש הערליך, אָבער, וואָס האָט ער דערמיט געוואָלט זאָגען?

— מיר וואָלטען געקאָנט פאָהרען צוזאַמען קיין אינדיע, זאַנזיבאַר, כינע, איבער אַלע וועלט — אָקעאַנען...

אין דער רגע איז מיר געקומען אויפ'ן געדאַנק מיין אָרימע מוטער: זי וואָלט דיכט זיך געשמאַרבען פון עגמת נפש, ווען איהר וואָלט אויסגעקומען זיין אָפּגעשיידט פון מיר אין משך פון אַזוי פיל יאָהרען. און דאָך — איין גאָט ווייס, ווי מיך האָט געצויגען זיך אַוועקצולאָזען אין אַזעלכע ווייטע נסיעות! אָבער די מאַמע מיינע, מיין שמערצליכע משא... און סוף-כל-סוף אויך מיין שוץ-מלאך!

ער אָבער, אַזאַ ליידענשאַפטליכער און אומאיינגעצוויגענער, האָט מיט אַלע מיטלען מיך געפּרובט איבערצייגען, אַז אויך מיין מאַמע וואָלט דערפון שטאַרק צופרידען געווען:

— מיר וועלען האָבען אַ סך געלד און זיך קאָנען אומקעהרען אַהיים, ווען אונז וועט זיך באַ-פערגלוסטען. חוץ דעם קאָנען מיר דאָך איהר שיקען געלד אַ סך מעהר, ווי זי דאַרף האָבען!

מיר זאָגט זיין פּלאַן פאַרגעקומען פאַנטאַסטיש און איך האָב געפּרובט זיך אָפּצוגענשטעלען:

— ניין, מיין אַלטער! דו זאָלסט אַפילו איינזען אויסטוישען אויף געלד. אַ שלעפער פערמאָגט קיינמאָל נישט אַזוי פיל געלד, ווי דו מיליאָנער, און ער איז דערצו בעד נישט אימשטאַנד אַהיימצוקומען, ווען ער וויל און העלפען זיינע נאָהענטע, וואָס לייהען הונגער אין גלות. בעת ער איז נישטאָ... און לעבען פון טויט, אַמאָל זאָגן געטעטן, אַמאָל אין ערגערע בעדינגונגען, מ'איז אָבער קיינמאָל נישט זיכער מיט'ן מאָרגענדיגען טאָג!

די דאָזיגע פראַגע האָט אַלעמאָל אַרויסגערופען צווישען אונז אַ חלוקי-דעות. ער האָט געוואָלט, אַז מיר זאָלען זיך אַוועקלאָזען אויף גאָטס בעראָט, איך ווייטער האָב איהם גע'עצהט איבערצוואַרטען אין זיין קיאָסק, אין זיין „באַנקנאָטען-מאַשין“, וועלכע איז איהם שוין צוגעגעסען געוואָרען. און יעדעס מאָל, ווען ער פלעגט מיך צורעדען, און איך האָב מיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם, האָט זיך מיר אויסגעוויזען, ווי ער וואָלט אַראָפּגעשלונגען נאָך אַנ'אַרגומענט, וואָס האָט מיך בעדאַרפט איבערצייגען און צושמעטערען מיין ווידערשטאַנד. דעמאָלט האָט זיך זיין גערוכט איינגעצויגען, זיינע ליפּען האָבען זיך צוגעשלאָסען, ווי זיי וואָלטען אומפעהיג געווען צו רעדען, בלויז די אויגען האָבען ביי איהם געגליהט.

אין משך פון לאַנגע מינוטען, בעת אַרום האָט געהערשט אַ שטילשווייגעניש, פלעגט ער ניש טערען מיט זיינע פינגער אין די וואָנסעס. מיטאַמאָל פלעגט ער אומגעריכט אויסברעכען:

— אומגלויביגער! איך זאָג דיר, אַז מיר וועלען בעשטימט האָבען גענוג געלד! מיר וועלען האָבען די והותר! און מיר וועלען טון אַלץ, וואָס אונזער הערץ וועט זיך נאָר פערגלוסטען. אַז איך זאָג עס דיר שוין צו! פאַרוואָס ביסטו אַזאַ עקשן?

איך בין געשטאַנען פאַר אַ רעטעניש און געליטען צוליב זיין צוריקגעהאַלטענקייט, וואָס האָט זיך געלייגט אויף איהם, ווי אַ שווערע משא. ווען איך וואָלט נישט געווען געוואוסט, אַז ער בעציהט זיך מיט'ן גרעסטען ביטול צו געלט און רווחים, ווען איך וואָלט פון לאַנג נישט דערקענט זיין גרויסע גוטהאַרציגקייט, זיין אמת'ע פריינדשאַפט, וואָלט איך איהם חושד געווען אין די טונקעלסטע כוונות, וואָרים ער האָט זיך אַזוי פעסט געהאַלטען אין זיין פּלאַן דווקא נישט מיט קיין אַנדערען, ווי נאָר מיט מיר זיך אַוועקצולאָזען איבער דער גאָרער וועלט. איך בין אָבער געווען גרייט צו לייגען די האַנד אין פייער אַריין פאַר דער ריינקייט פון דאָזיגען מאַן האַרט, וואו עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען חברישע בעציהונגען, און היינט פּאַסט איך חיים שוין אַלץ, וואָלט איך אויך אַנדערש נישט געהאַנדעלט.

ווארים אין אַ געוויסען טאָג בין איך געוואויר געוואָרען דאָס, וואָס איך האָב בעדאַרפט געוואויר ווערען, און איך האָב געמוזט מודה זיין, אַז ער איז געווען גערעכט.

עס איז געווען אָנהייב יוני. זינט אַ גאַנצער וואָך פלעג איך קומען יעדען טאָג אין קיאָסק אַריין. כדי צו פערטרעטען איהם ביי דער אַרבייט. ער פלעגט מיטאָג-צייט פערלאָזען זיין פּלאַץ און אומקעהרען זיך ערשט שפּעט אין אָוונד, כדי צו פערמאַכען די בויד. מיר פלעגען ביידע עסען אָוונד ברויט, דערנאָך זיך האַרציג געזעגענען; ער האָט געוואוינט אין העליאָפּאָליס, און איך אין קאַירא.

יענעם אָוונד האָט די פרישע קילקייט פון דער נאַכט-לופט און דער בלענדענדיגער שיין פון דעם לבנה-ליכט, אונז בעזונדערס דערנענטערט; העליאָפּאָליס האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ מענש, וואָס פאַלט פון די כוחות נאָך אַ גאַנצען טאָג אַרבייט. דאָס גאַנצע — אַנ'אומבעהאָלפענע, אומגעלומפּערטע מאַסע, אַ ריזיגער בית-עולם. די שטילקייט פון טיפבלויען נאַכט-הימעל איז געווען אין אַ בולט'ער סתירה צו דער עקעלדיגער העסליכקייט פון דער פערפיינינגטער ערד. אַלץ איז מיר פאָרגעקומען מיאוס, עקעלדיג, נוצלאָז און טויט; די פּוסטע געביידעס. די שווינדזוכטיגע פלאַנצונגען דער גאַנצער מערדערישער קאַמף פאַר וואוילטאָג פון יחידים. הויך איבער אונז האָט זיך העט ווייט צעשפּרייט אַנ'אומבעוועגליכע שטערן-וועלט. פון דעם נאָהענטען מדבר האָט אַ...ער דער...רייכט דאָס וואיען פון שאַקאַלען און היענעס.

שטום האָבען מיר געוואַנדערט אַרום דעם בעלויכטענעם קיאָסק, וואָס איז איינציג געווען דער סימבאָל פון לעבען אין דער דאָזיגער אָפּגעשטאָר-בענער, טויטער וויסטעניש. אין יענער שעה האָט די געשטאַלט פון קיאָסק געווירקט אַנדערש ווי ביי טאָג. אַ שעהנע בעאַפּאַליטאַנערין האָט לאַכענדיג בעוויזען איהרע בלענדענד-ווייסע ציינער, אַנ'אַראַבישע טענצערין האָט זיך געקנוילט ווי אַ שלאַנג, און צוויי יונגע אָקסען זענען געשטאַנען מיט אַראָפּגעלאָזטע קעפּ, גרייט צו וואַרפען זיך אייביגע אויפ'ן ... מיט אָנגעשפּיצטע הערנער.

— קום, לאָמיר געהען קאָכען קאַווע! — האָב איך זיך געווענדעט צו מיין פריינד און מיר האָבען זיך צוריקגעקעהרט אין קיאָסק.

מיר האָט זיך געדוכט, אַז איך ווער דערשטיקט. די בעוועגונג האָט מיך געוואַלדיג אָנגעשטרענגט דאָס חיות, וואָס איך האָב געפיהלט אין מיר, איז געוואָרען צו שטאַרק, צו אינטענסיוו. כ'האָב בעפיהלט אַ וויעהטאָג אין אַלע גלידער — און מיין פריינד האָט אַלץ כסדר געשוויגען, געראויכערט זיין פּיפקע און געזופּט קאַווע.

כ'האָב איהם אַ כאַפּ געטאָן פאַר דער האַנד:

— אַלזאָ, גוט, מיר פאָהרען אַרויס, מיר לאָזען זיך אין וועג! איך געה מיט דיר אומעטום, וואוהין דו ווילסט... זאָל זיין, וואָס עס וויל זיין!

ער האָט זיך נישט גערירט פון אָרט. דערנאָך:

— דו זאָגסט, זאָל זיין, וואָס עס וויל זיין... אָ, דו קינד! איך וויל דאָך נישט, אַז דו זאָלסט זיך אַריינלאָזען אין אַנ'אַוואַנטורע, וואָס וואָלט דיר געקאָנט קאָסטען דאָס לעבען און גורם זיין דעם טויט פון דיין טייערער מוטער. איך וויל שאַפען פאַר דיר אַ פרייע, פרעהליך לעבען!

ביי די רייד איז ער אויפגעשפּרונגען, און ווי אַ געפאַנגענער לייב אָנגעהויבען אויסמעסטען מיט גרויסע שריט זיין ענגע שטייג. און ווידער האָבען זיך זיינע ליפּען צוזאַמענגעצויגען: דאָס חיות, וואָס ער האָט נישט אַרויסגעבראַכט אויף די ליפּען, האָט בעדראָהט איהם צו דערווערגען. מיטאַמאָל, ווי ער וואָלט זיך אויף אַ געוואַלדיגען אויפן בעפרייט פון עפּעס אַ דריקענדען קאָשמאַר, האָט ער אָנגענומען אַ בעשלוס: ער האָט אַרויסגעצויגען פון טאַש אַ שטיקעל דעקעל, געפּאַלאַט זיין דערמים און אַוועקגעלעגט עס אויפ'ן טיש. אַ בלאַסער שמייכעל האָט זיך צעשפּרייט אויף זיינע בראָנזענע געזיכטס-שטריכען, די אינטערשטע ליפּ זיינע איז טיף אַראָפּגעהאָנגען. ער האָט זיך שוהער אַראָפּגעלאָזט אויף דעם שטול, ער האָט בענומען דאָס דעקעל אין האַנד; כ'האָב געזעהען, ווי ער האָט פאַרזיכטיג אַרויסגעצויגען אַ מין פּאַרמעט-בלאַט און עס אויפמערקזאַם בעטראַכט. איך האָב בעהאַט דעם איינדרוק, ווי דער גאַנצער מענש וואָלט זיך אָנגעצויגען ווי אַ סטרונע.

דאָס איז געווען אַ באַנקנאָט, בעת ער האָט אַרויס פון דער דרוק-מאַשין, אָהן שום פאַרוואויף, אַזוי גלענצענד געמאַכט, ווי זיינע בוגט שויבען, פּיפּקעס, געטראַנקען, זיין קאַווע, ווי הכלל אַלץ, וואָס אין אַרויס פון אונטער זיינע הענד.

(סוף מאָרגען)

קאטאסטראפע פון יודישען ארבייטער־מאנגעל אין א"י

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

איז די פאלעסטינא ־ רעגירונג בלינד, אדער איז איהר אדמיניסטראציע אומפעהיג צו זעהען אין וואס דאס לאנד נויטיגט זיך? אט די פראגע הערט מען אין פערשידענע פאליטישע און עקאנאמישע קרייזען איבער דער האלטונג פון דער רעגירונג צו די ברענענדיגסטע פראבלעמען אין ארץ־ישראל. פערהאן אזעלכע וואס געהן ווייטער און פרעגען: צי איז דאך נישט בערעכטיגט די בעשולדיגונג מצד געוויסע אנדערע קרייזען, אז די גאנצע פאליטיק פון דער רעגירונג איז דיקטירט פון שלעכטען ווילען און פון אנטי־ציוניסטישע געפיהלען אויפן גאנצען אדמיניסטראטיווען שטח אין לאנד?

מיר גלויבט זיך נישט פולקאם אין קיין איינציגער פון די דריי שווערע בעשולדיגונגען געגען דער רעגירונג, הגם עטליכע חדשים שטודיום און דערפאהרונג צווינגען מודה זיין, אז עפעס איז שוין ריכטיג אין אט די פראגען. נאך מעהר: אנ׳אויפריכטיגער זאכליכער שמועס מיט אפיציעלע פערזענליכקייטען בעווייזט אויך, אז אויך ביי זיי אליין פיהלט זיך, אז עפעס איז נישט אין ארדענונג. זיי פערענטפערען זיך ווי פאר זיך אליין, פארוואס די רעגירונג מיט איהר אדמיניסטראטיווער מאשינעריע איז נישט בכוח נאכפאלגען דער שטורמישער ענטוויקלונג פון די לעצטע צוויי יאהר. די גאנצע אדמיניסטראציע אין לאנד איז געבליבען הינטערשטעליג, זי איז נישט איינגעריכטעט פאר די בעדערפענישען פון א כסדר וואקסענדיגער אייראפעאישער בעפעלקערונג.

ווען מ׳ווייסט אבער, אז שטארקע 80 פראצענט פון אלע עמטער זענען בעזעצט מיט אראבער און מיט אראביזירטע ענגלענדער, מאאכענדיג די גאנצע אדמיניסטראציע פאר אנ׳אראבישער אונטער ענגלישער קאנטראל מיט א פאר געצעלטע יודישע העלפערס און צוקוקערס, — דאן ווערען פיל הערשיינונגען מעהר פערשטענדליך.

ארץ ישראל האט אצינד ווידער א שטארקע, אראבישע מאיאריטעט אין דער גאנצער אדמיניסטראציע און די דאזיגע אראבישע מאיאריטעט וואקסט לעצטענס און ווערט כסדר גרעסער דורך דער אומגליקליכער איינוואנדערונגס ־ פאליטיק פון דער רעגירונג פון איין זייט און דורך דער געקינצעלטער פראספעריטי פון דער אנדערער זייט. ביידע זענען פערבינדען מיטאנאנד. זיי פערזוכען זיך געגענזייטיג און דערפיהרען דערצו, אז יודען געהן אליין נישט אויף פרנסות אין רעגירונגס־עמטער א חוץ דעם, וואס די רעגירונג איילט זיך נישט זיי אריינלאזען. אזוי לאנג א יוד קען פערדינען פעטער ביי דער פראספעריטי, וועט ער נישט געהן פאר א מינימאלען געהאלט אויף א רעגירונגס־פאסטען. און כל זמן עס פעהלען יודישע ארבייטער הענד אין דער פריוואטער ווירטשאפט, וועט די אדמיניסטראציע פון ארץ־ישראל ווערען און בלייבען יודען־ריין. א פאר „יודישע שבת־גויים" אויף דעקאראציע אין עטליכע ווינציגע עמטער זענען בלויז איין בעשטעטיגונג מעהר פארן אראבישען כאראקטער פון דער ארץ־ישראל׳דיגער אדמיניסטראציע.

וויל דאס טאקע די רעגירונג? איז דאס א אויסגערעכענטע פאליטישע שיטה ביי די ענגלענדער, וואס בעשטימען די אדמיניסטראציע פון ארץ ישראל? קיינער קען נישט ענטפערען אויף די פראגען מיט א זיכערען „יא אדער ניין. זיכער איז, אז די אראבישע מאיאריטעט אין דער בעאמטענשאפט וויל דאס און טוט דאס מיט א כיוון און מיט א עקשנותדיגער סיסטעמאטישקייט. דער ענגלענדער זעהט אויך נישט קיין פראטעסט ביי יודען אקעגען דאזיגען סיסטעם. ער זעהט אפילו נישט יודען שטופען זיך אויף רעגירונגס שטעלען שוין צוליב פרנסה אליין, דער ביטערער רעזולטאט דערפון איז געווארען וואס די באהנען, די פאסט, די שולען און אלע אנדערע עמטער און אונטערנעהמונגען, פון דער רעגירונג זענען געווארען כמעט פולקאם „יודען ריין". ס׳געהט נישט בלויז אין דעם וואס דאדורך פערלירען עטליכע טויזענד יודען די מעגליכקייט פון א געזיכערטער פרנסה ביי דער רעגירונג; פיל געפעהרליכער זענען די קאנסעקווענצען וואס די יודען אין ארץ ישראל שאפען מיט איינענע הענד א נייע געטא. א ספעציעלען סארט „איזראעליטישע קולטוסגעמיינדע" אין א"י, וועלכע זארגט פאר יודישע ענינים. בעת די רעגירונג ווערט דערצויגען און צוגעוואוינט צו זיין דער אפוטרופוס און פערזארגער בלויז פון דער אראבישער בעפעלקערונג.

דערביי קומען נאך ארויס בושות און חרפות, פון וועלכע מיר וועלען זיך קיינמאל נישט קענען אפוואשען. די רעגירונג ווייסט, אז מ׳קען אפווענדען עוועגטועל יודישע טענות מיט זעהר שטארקע ארגומענטען. געטראפען זיך שוין אפילו אז די רעגירונג אליין האט זיך בעקלאגט פארוואס יודען פערלאזען פריווויליג מלוכה עמטער און געהען ליבער אין ביזנעס.

אין ארץ ישראל בעקלאגט מען זיך אצינד כמעט אין אלע קרייזען פון ישוב אויף מאנגעל אין אידעאליזם ביי די נייע עולים. דער פראקטישער, מאטעריאליסטישער אימיפראנט שטעלט לעצטענס מיט זיך פאר דעם גרעסטען רוב פון דער עליה. ער פאהרט קיין א"י ווי אמאל [illegible] ציטען קיין אמעריקא. ער זוכט און געפינט אצינד זיין ארבייט דא לויטן פרינציפ פון מאקסימאלען פערדינסט. דערפאר געהט דער נייער ארבייטער נישט אין די קאלאניעס, ווייל דער פויער קען נישט צאהלען קיין לויהן ווי אין דער בוי שפעקולאציע. דערפאר פיהלען זיך אן די יודישע קאלאניעס מיט אראבישע ארבייטער אפילו פון ווייטע אראבישע מדינות. ווייל די געלד יאגעניש פון נייעם חלוץ־טיפ דעמאראליזירט אויך די עלטערע, פריהערע חלוצים און טראגט אויך זיי ארויס פון דארף אין שטאט אריין. דערפאר זענען אפילו די קבוצות און קבוצים אין גאנצען עמק נעבליבען אפגעשטאנען אין זייער ווייטערער ענטוויקלונג. ווייל עס קומען נישט צו קיין נייע אידעאליסטען. וואס זאלען אויף זיך נעהמען כאטש א חלק פון די קרבנות, וואס די דעמאליגע אידעאליסטישע חלוצים האבען איבערגעטראגען. דאס אלגעמיינע יקרות אין לאנד האט אצינד געשטעלט די קבוצות עקאנאמיש אויף אייגענע פיס. אבער א ווייטערע קאלאניזאטארישע ענטוויקלונג איז ביי אזא נאכשום פון נייעם חלוץ־טיפ נישט מעגליך.

אויב ס׳וועט נישט געפונען ווערען א וועג צו פערבעסערען דעם איצטיגען עליה טיפ, מעגען מיר זיך גרייטען צו נייע שווערע צרות.

די דאזיגע פראבלעמען מאכען אן שווערע דאגות אלע ציוניסטישע פאקטארען אין לאנד. פאראן סיבות צוליב וועלכע מ׳רעדט נישט צופיל וועגען דעם. אבער מיט פערשווייגען אזעלכע צרות וועלען זיי געווים נישט ווערען בעזייטיגט. דער גאנצער פראצעס ווערט צו אלגעמיין און צו געפעהרליך. אז מ׳זאל איהם לאזען אזוי ווייטער לויפען, ביי דער איצטיגער פראספעריטי איז נאך צייט זוכען און געפינען מיטלען אויף ענדערונגען און פערבעסערונגען? געוויס א קריזיס וועט אזעלכע רעפארמען ארורכפיהרען אווטאמאטיש און אויף גיך, אבער אזוי ווי קיינער האפט נישט און וויל נישט קיין קריזיס אין איצטיגען אויפבוי־טעמפא, דאן מוז מען באלד מאכען די רעפארמען כדי פערהיטען דעם קריזיס וועלכער קען חלילה קומען טאקע דערפון אליין. (יט"א).

מ. א. טענענבלאט.

ווי אזוי איז פארגעקומען די דעפארטאציע פון יט"א־קארעספאנדענט אין דאנציג?

דאנציג (יט"א) דער ארויסגעבער פון „דאנציגער עכא" און יט"א ־ קארעספאנדענט טעאדאר לעווי איז דעפארטירט געווארען פון דאנציג אין מערקווירדיגע אומשטענדען.

מאנטאג — אין רעזולטאט פון העכסט אויסא־ריטאטיווע אינטערווענצען — איז דער דעפארטאציע־טערמין אפגעלעגט געווארען אויף ווייטערע דריי טעג, הגם עס איז פערלאנגט געווארען, אז די מאטיוועז פון דער אויסווייזונג זאלען געבראכט ווערען צו קענטניש פון דער לעטישער רעגירונג און די אנדערע מאכט־פארשטעהערשאפטען, וואס אמטירען אין דאנציג און וועלכע האבען געהאט אינטערווענירט פאר רעד. לעווי. איינער פון די אינטערווענירענדע פערזענליכקייטען (וועלכער געהערט צו די אויטאראטיווסטע אין דאנציג, נעבען די דאנציגער מאכט־ארגאנען) האט מען פון העכסטער דאנציגער שטעלע צוגעזאגט מיטצוטיילען די מאטיווען און גלייכצייטיג פערלענגערט דעם אויפענטהאלט פון רעד. לעווי אויף ווייטערע דריי טעג אזוי, אז לעווי האט די פריי־שטאט געזאלט פערלאזען דאנערשטאג אוועגד, רעד. לעווי האט אויך שוין געהאט געמאכט אלע צוגרייטונגען און האט זיך גראד געהאט געזעגענט מיט זיינע מיטארבייטער אין דער רעדאקציע פון „דאנציגער עכא" ווען עס זענען געקומען צוויי קרימינאל־בעאמטע, האבען איהם ארעסטירט און אפגעפיהרט אין דער פאליציי־תפיסה. דא האט מען איהם איינגעזעצט אין א קאמער און גענומען אויף א פערהער. הגם רעד. לעווי האט ערקלערט, אז ער איז פערטיג אפצופאהרען, האט מען איהם אונטער פאליצייאישער עסקארטע צוגעשטעלט צו דער פוילישער גרעניץ.

מען האט איהם קוים ערלויבט, אין דער גרעסטער שנעלקייט מיטצונעמען א טייל פון זיינע זאכען. מען האט איהם אבער פערבאטען צו פיהרען טעלעפאנישע געשפרעכען און אפילו נישט מיטצוטיילען וועגען דער פלוצימער דעפארטאציע דעם לעטישען גענעראל־קאנסול, צו וועלכען רעד. לעווי איז געווען בעשטעלט.

אין יודישע קרייזען אין דאנציג האט די אויסווייזונג פון רעד. לעווי ארויסגערופען אויסער ארדענטליכעס בעדויערן. טעאדאר לעווי האט זיך געהאט פערדינט געמאכט פאר די דאנציגער יודען, איינשטעלענדיג זיך פאר זייערע אינטערעסען אונטער שווערע, פערזענליכע קרבנות, מאטעריעלע און מאראלישע. רעד. לעווי האט זיין צייטונג, דאס „דאנציגער עכא", פערשטאנען צו האלטען ווייט פון אלע אינערליך־יודישע פארטיי־מחלוקת׳ן, כדי זיך מיט נאך גרעסערער ענערגיע איינצושטעלען פאר די אלגעמיינע אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דאנציג. אין א פעסט־נומער, וועלכען דאס „דאנציגער עכא" האט נישט לאנג צוריק געהאט ארויסגעגעבען, האבען פערטרעטער פון כמעט אלע יודישע ריכטונגען און פארטייען — און אין גלייכער מאס דייטשע ווי פויליש־יודישע — אונטערשטראכען, ווי ווערטפול עס איז געווען זיין פובליציסטישע טעטיגקייט, וועלכע איז געווען איינגעשטעלט אויף דעם שוץ פון דער ווירטשאפטליכער עקזיסטענץ און מאראלישע רעכט פון דער דאנציגער יודישער בעפעלקערונג און וועלכע רעד. לעווי האט געפיהרט מיט פערזענליכער אונפעראינטערעסירטקייט.

רעד. טעאדאר לעווי האט אויך זיך פערדינט געמאכט מיט אביעקטיוון אינפארמירען די יודישע וועלט וועגען לעבען און ליידען פון די דאנציגער יודען דורך דער פערמיטלונג פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור.

אויך די יט"א האט געזארגט דערפאר, אז עס זאל נישט אונטערבראכען ווערען די בעריכטערשטאטונג פון דאנציג, וועלכע איז בעזונדערס וויכטיג אין איצטיגען מאמענט מחמת דער נייער אנטיסעמיטישער כוואליע אין דאנציג.

בעשטראפט אנטיסעמיטישע עקסצעדענטן אין סאלאניקי

סאלאניקי (יט"א). זיבען טאקסי שאפערען וואס האבען זיך פאריגע וואך גענומען בעטייליגט אין אנטי יודישע ארויסטרעטונגען אויף א פארשטאט פון סאלאניקי, זענען פערמשפט געווארען יעדער צו פיער טעג ארעסט, דריי יודען וואס זענען ארעסטירט געווארען בעתן געשלעג זענען בעפרייט געווארען פון יעדער שטראף. זיי וועלען אבער געמשפט ווערען פאר בעליידיגען די פאליציאנטען, וואס האבען געפרובט פונאנדערצוטיילען די שטרייטענדע.

די יודישע ציטונגען בעקלאגען זיך אז די פאליציי איז אנגעקומען צו שפעט אויפן ארט פון די געשעענישען.

אויף דער אינטערווענץ פון דער יודישער קהלה האט די פאליציי מאכט בעשלאסען איינצושטעלען א סטאבילע פאליציי וואך אין דער סאלאניקער פארשטאט, וואו עס זענען פארגעקומען די לעצטע אונרוהען.

יודישער מוזיקער פליט פון דייטשלאנד

נאמינירט אלס דיריגענט פון קעניגליכען ארקעסטער אין שוועדען

שטאקהאלם, (יט"א). דער בעריהמטער דייטש־יודישער מוזיקער לעא בלעך איז דורך דעם שוועדישען קעניג נאמינירט געווארען אלס דיריגענט פון קעניגליכען ארקעסטער אין שטאקהאלם. לעא בלעך איז אלט 64 יאהר, ער איז א שילער פון הומפערדינק און איז געווען פון 1906 ביז 1931 גענעראל מוזיק־דירעקטאר פון דער בערלינער שטאטס־אפערע, א רייה יאהרען איז לעא בלעך געווען מיטגליד פון דער שוועדישער מוזיק אקאדעמיע און אין משך פון איין יאהר גאסט רעזשיסער פון דער קעניגליכער אפערע אין שטאקהאלם, לעא בלעך האט קאמפאנירט איניגע אפערעס.

א נייער ישוב פאר אינטענסיווער לאנדווירטשאפט

ירושלים, (יט"א) צווישען בית אלפא און בית שאן וועט היי־יאהר אויף קרן קימת באדען פערלעגט ווערען א נייער ישוב. דער פלאן זעהט פאר די קאלאניזאציע פון 300 משפחות אויף אינטענסיווער ווירטשאפט, דערווייל זענען פאר דער בעזעצונג געוועהלט געווארען צוויי קבוצים — פון „עקיבא" (1250 דונאם) און פון „השומר הצעיר" (1500 דונאם) די ארבייט וועט זיך אנהויבען אנפאנג דאס נעכסטע לאנדווירטשאפטליכע יאהר, אין סעפטעמבער—אקטאבער ה. י.

ווי אזוי מ׳היט די לעבענס פון דיקטאטארס

פונקט אזוי ווי די הערשאפט פון די דיקטאטארען ווייס נישט פון קיין צוים און פון קיין גרעניץ, אזוי איז אויך די שרעק פון זייער פערזענליכער זיכערקייט און פאר זייערע לעבענס אהן א שיער און אהן א גרענעץ. די דיקטאטארען ציטערען פשוט פאר זייערע אייגענע שאטענס.

די דיקטאטארס, וועלכע זענען כמעט אין אלע פאלען מענשען פון פאלק, וועלכע האבען זיך דערהויבען צום פיהרערשאפט דורך חוצפה, אינטריגעס און דעמאגאגיע, ווייסען דעם געפיהל פון א מענשען וועלכער ווערט אונטערדריקט און וועלכער זוכט א געלעגענהייט נקמה צו נעהמען פון זיינע אונטערדריקער. דעריבער האט דער דיקטאטאר מורא צו בעווייזען זיך פאר׳ן פאלק סיידען ער איז בעוואכט פון אלע זייטען מיט אנ׳ארמעע פון שפיאנען און דעטעקטיוון. יעדער דיקטאטאר האט זיין ספעציעלע וואך און אין יעדען לאנד, וואו עס הערשט א דיקטאטאר, זענען אנגענומען אייגענארטיגע מיטלען ווי אזוי צו בעשיצען דעם דיקטאטאר פון די אומצופרידענע מאסען.

די גרעסטע געפאהר פאר א דיקטאטאר ליגט אבער אין דעם ענגען קרייז מענשען, וואס זענען געשטאנען זעהר נאהענט צו די נישט־געקרוינטע הערשער און כמעט אין אלע פאלען זענען די מערדער געקומען פון „אייגענע קרייזען", פון מענשען, פאר וועלכע מען האט זיך געדארפט אמווערבסטען היטען.

דער בער זוכען די דיקטאטארען צו פערזיכערען זיך פריהער פון אלץ פון זייערע אייגענע מענשען, ווייל זיי קענען אמלייכסטען צוקומען צו דעם דיקטאטאר. איבערהויפט שרעקען זיך די דיקטאטארס פאר זייערע נאהענטע ראטגעבער אין דער צייט, ווען עס ברעכט אויס א קריטישער מאמענט. די דיקטאטארס ווייסען, אז יעדער איינער פון זיינע ראטגעבער ווארט בלויז אויף א געלעגענהייט ארויפצוכאפען זיך אויף דעם פערדעל און ווערען אליין דער הערשער פון לאנד. אין אזעלכע מאמענטען זעבען די דיקטאטארס אויסערגעוועהנליך גרויזאם, זיי ווערען פשוט פערוואנדעלט אין ווילדע חיות. זיי מארדען רעכטס און לינקס. זיי זענען גרייט צו דערשיסען זייערע פריינד אויפ׳ן מינדעסטען חשד. אזוי איז געווען מיט היטלער׳ן נאך דעם געפלאנטען אויפשטאנד נאך דעם 30 יוני.

אין דער וועלט מיינט מען, אז היטלער איז שטארק בעליבט אין דייטשלאנד. געבעלס פערפלייצט די וועלט מיט פראפאגאנדע, אז דער פיהרער ווערט ממש פערגעטערט פון דעם דייטשען פאלק. היטלער אליין מוז אבער שטארק צווייפלען אין דעם; ער האט זעהר שטארק מורא פאר׳ן פאלק; ער ציטערט פאר זיינע אינטימע פריינד; ער שרעקט זיך פאר זיין אייגענעם שאטען. ווען היטלער דארף ערגעץ ארויסטרעטען אין אנ׳אפענעם פלאץ, ווערט די געגענד פריהער אויסגעשפיאנירט פון די פעהיגסטע דעטעקטיוון. אלע וועגען וואס פיהרען פון זיין פאלאץ צו דעם פערזאמלונגס־פלאץ זענען שטארק בעוואכט פון מיליטער. אויפ׳ן פלאץ גופא, וואו היטלער דארף רעדען געפינען זיך מאסען דעטעקטיוון און שפיאנען. זיין אויטאמאביל ווערט בעגלייט פון א ספעציעלער גווארדיע. מאשין־ביקסען און קאנאנען ווערען אנגעשטעלט אויף די דעכער פון די געביידעס, וואס געפינען זיך ארום דעם פלאץ, וואו דער פיהרער דארף רעדען. די מיליטערישע פארבערייטונגען זענען נישט ווי פאר א ליבלינג פון פאלק, נאר ווי פאר א שונא פון א פרעמדען לאנד, וועלכער איז געקומען קיין דייטשלאנד ארויפצוצווינגען אויף דעם פאלק בעליידיגענדע בעדינגונגען.

היטלער פאהרט כמעט שטענדיג אויף אעראפלאנען, ווייל דארט, הויך אין די הימלען פיהלט ער זיך זיכערער. ער האט זיך געלאזט בויען פריוואטע לופט־פעלדער, פון וואנען ער זאל קענען פליהען פון בערלין אין זיין זומער־היים אין בערכטעסגאדען אדער אין מינכען, וואו ער האט א פאלאץ. צו די לופט־פעלדער לאזט מען קיינעם נישט צו בשעת דער פיהרער דארף אפפאהרען אדער אנקומען. ווען איהם קומט אויס צו פאהרען מיט אנ׳אויטאמאביל פאלט איהם פשוט איין דאס הארץ.

דער איינציגער פלאץ, וואו מען קאן זעהען דעם פיהרער בעוועגענדיג זיך מעהר אדער ווייניגער פריי, איז אין קייזערהאף־האטעל, בשעת ער קומט דארט אריין אהין עסען. דארט זיצט ער ביי א טישעל מיט א פאר פון זיינע ראטגעבער און ער טרינקט זיין גלאז ביר און עסט. אבער אפילו דאן ווערט ער אפגעהיטען פון צענדליגער דעטעקטיוון, וואס זיצען בעהאלטען אין פערשידענע פלעצער, פון וואנען זיי קענען האלטען אנ׳אויג אויפ׳ן פיהרער. זיי האלטען גרייט זייערע רעוואלווערן צו דערשיסען יעדען איינעם, וואס וועט מאכען א פערדעכטיגע בעוועגונג שלעכטס צו טון דעם דיקטאטאר.

* * *

מיט מוסאליני׳ן האט די פאליציי א היבש ביסעל זארג. עס איז שווער צו האלטען אנ׳אויג אויף איהם. אפטמאל גנב׳עט ער זיך ארויס פון זיין פאלאץ און ער לאזט זיך אוועק. ווען די דעטעקטיוון כאפען זיך, אז דער „חברה־מאן" איז ערגעץ־וואו אנטלאפען, ווערט א טרעוואגע איבער דער שטאט ביז מען געפינט איהם און מען בעגלייט איהם צוריק אהיים אין פאלאץ.

מוסאליני האט א ספעציעלע ארמעע פון דריי הונדערט טויזענד גווארדיציעס, וועלכע האבען נישט קיין אנדער ארבייט, נאר אכטונג צו געבען אויף דעם דיקטאטאר. אויסער דעם ווערט די גאנצע געהיים־פאליציי פון איטאליען געהאלטען פעראנטווארטליך פאר מוסאליני׳ס לעבען. ווען מוסאליני פאהרט ארויס פון רוים, נעמט די געהיים־פאליציי איבער די אויפזיכט איבער זיין רייזע און דער דיקטאטאר ווערט בעוואכט אויף שריט און טריט.

אין רוים גופא, האט די געהיים־פאליציי אנגענומען פערשידענע מיטלען צו פערהיטען דעם דיקטאטאר׳ס לעבען. אלע וועגען ווערען דורכגעזוכט טאג־טעגליך, כדי אימיצער זאל דארטען נישט האבען בעהאלטען א באמבע צו עקספלאדירען זי בשעת מוסאליני וועט דארט דורכפאהרען. יעדער אייגענטימער פון א הויז האט געקראגען א ווארנונג פון דער פאליציי; אז אויב אימיצער וועט שיסען פון זיין דאך, וועט ער, דער בעל־הבית פון הויז געהאלטען ווערען פעראנטווארטליך.

מוסאליני האט זיך גראדע ליב צו מישען צווישען דעם עולם. אמאל כאפט ער זיך ארויס פון זיין פאלאץ און פאהרט אוועק צו א פויערים־הוליאנקע, וואו ער כאפט א טענצעל מיט די יונגע פויערטעס. מוסאליני האט אויך ליב צו באדען זיך אין ים, אבער דאס קען ער שוין אהן זיין וואך נישט טון. אפטמאל איז דער אלמעכטיגער

(ווייטער זעה 15־טע זייט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

מאָנטאָג, 24 יוני
כ"ג סיון תרצה

זון־אויפגאַנג 3.15
זון־אונטערגאַנג 8.01

א זעלטענער מעדיצינישער פאַל אין „אננא מאריא"

די סימאָנס־קראַנקהייט דאָס 1־טע מאָל קאָנסטאַטירט אין פוילען, און געהיילט אין לאָדזער שפּיטאָל

אין לאָדזער דאָקטוירים פעראיין איז איינגעפיהרט, אַז די דאָקטוירים קומען זיך צוזאַמען יעדע וואָך און יעדע וואָך רעפערירט אַנ'אַנדער דאָקטאָר וועגן עפּעס א בעזונדער אינטערעסאַנטען מעדיצינישען פאַל. צו דער אויפמערקזאַמקייט פון דעם כּלל דאָקטוירים.

מיט א וואָך צוריק האָט איינע פון די בעוואוסטע לאָדזער פעדריאַטאַרקעס (קינדער דאָקטוירים) רעפערירט וועגן א זעלטענעם מעדיצינישען פאַל.

אין שפּיטאָל „אננא מאריא" האָט מען מיט א צייט צוריק געבראַכט א קראַנק 8 יעהריג מיידעלע. דאָס קינד איז געווען אין א שרעקליכען צושטאַנד: הויט און ביין, דאָס קינד האָט נישט געקאָנט עסען. די דאָקטוירים אין שפּיטאָל האָבען זיך מיט דעם פאַל בעזונדערס פעראינטערעסירט, אויסגעפאָרשט פון אַלע זייטען, אויסגעשלאָסען אַלע מעגליכע קראַנקהייטען, פעסטגעשטעלט אַז דאָס איז נישט קיין טובּערקולאָז, נישט קיין ראַק, געפאָרשט פון דער זייט פון א פּסיכישער קראַנקהייט, ווייל עס מאַכט זיך, אַז א קראַנקער קאָן נישט עסען, ברעכט, און דאָס ווערט בעהאַנדעלט ווי א פּסיכישע קראַנקהייט — אַלץ אויסגעשלאָסען, וואָס־זשע בלייבט? דאָס קינד געהט איין אין די אויגען, שטאַרבט פון הונגער, א קינד פון 8 יאָהר האָט געוואויגען 13 קילאָ, דאָס איז די וואָג פון א צוויי־יעהריג קינד. אַלע בעוואוסטע מיטלען אויסגעפּרובט, עס איז געבליבען נאָר צו וואַרטען ווען דאָס קינד וועט אויסגעהן ווי א ליכט.

און אָט האָט זיך איינער פון די דאָקטוירים דערמאָהנט אַז אין אַנ'אַמעריקאַנער צייטונג האָט ער געלייענט וועגען א פאַל פון א קראַנקהייט, וואָס רופט זיך „סימאָנס־קראַנקהייט" דאָס איז א קראַנקהייט פון עפּעס א שטיקעל אין מוח, ווען דאָס שטיקעל הויבט אָן שלעכט צו פונקציאָנירען בעקומט מען די קרענק, וואָס ענטהאַלט די סמנים, וועלכע מען אָבסערווירט ביים קראַנקען קינד. די דאָזיגע קראַנקהייט האָט מען קיינמאָל נישט קאָנסטאַטירט ביי לעבעדיגע נאָר נאָך א רייה סעקציעס ביי טויטע. ווען מען האָט ווידער אָנגעטראָפען אויף אַזעלכע קראַנקהייטען האָט מען געפּרובט היילען מיט אויסצוגען פון אָט דעם טייל מאַרך און דאָס היילען האָט געגעבען זעהר גוטע רעזולטאַטען... אין דעם מעדיצינישען זשורנאַל ווערט אָנגעוויזען אַז די אַזוי - גערופענע „סימאָנס"־קראַנקהייט איז א גאַנץ זעלטענע ערשיינונג, אַז אין גאַנץ אַמעריקע זענען נאָטירט א פּאָר פאַלען פון דער קראַנקהייט.

אַזוי ווי אין פאַל ביים לאָדזער קינד איז נישט געווען וואָס צו פערלירען דאָס קינד איז געווען פעראורטיילט צום טויט עס איז לאַנזאַם אויסגעגאַנגען פון הונגער, עס איז נאָר געשטאַנען די פראַגע, ווי לאַנג עס וועט אויסהאַלטען, עס זענען געווען געצעהלטע שעה'ן — האָבען די דאָקטוירים בעשלאָסען צו פּרובען דאָס מיטעל, וואָס איז געווען אָנגעוויזען אין זשורנאַל. מען האָט דעם קינד געמאַכט אַנ'איינשפּריצונג פון אויסצוג פון דעם טייל פון קראַנקען מאַרך. און דאָ איז געשעהן א נס: דאָס קינד איז ווי פון טויט — לעבעדיג געוואָרען. עס האָט עפּעס אויפגעגעסען און נישט אויסגעבראָכען. די ווייטערע איינשפּריצונגען האָבען דעם נס פערפעסטיגט. דאָס קינד האָט אָנגעהויבען צו זיך צו קומען און אין משך פון א קורצער צייט געקומען צו א נאָרמאַלען צושטאַנד.

דאָס קינד איז געבראַכט געוואָרען אין דאָקטוירים פערבאַנד און דעמאָנסטרירט געוואָרען פאַר די דאָקטוירים.

אין דער וואונדער פּאַסירונג בלייבט אָבער נאָך איין דונקעלער פּונקט, וואָס דאַרף דורך אָבסערוואַציע און ווייטערע מעדיצינישע בעהאַנדלונג ערקלערט ווערען, אַזוי לאַנג ווי עס ווערען געמאַכט די איינשפּריצונגען אַזוי לאַנג פיהלט זיך דאָס קינד גוט: ווי באַלד מען שטעלט אָפּ די איינשפּריצונגען הויבט אָן ערגער צו ווערען.

דאָס קינד האַלט מען דערווייל ווייטער אין שפּיטאָל אויף אָבסערוואַציע, פערשידענע עקספּערימענטען זאָלען ברענגען דערצו ווי אַזוי איינגאַנצען די קראַנקהייט אויסצוהיילען און די הויפּטזאַך — ווי אַזוי בעצייטענס צו שטעלען די דיאַגנאָזע פון דער קראַנקהייט.

SUDORYN „Ap. Kowalski" usuwa POT i WON Wystrzegać się naśladownictw.

פאַבאַר פון יאָהרגאַנג 1914

מאָרגען, דינסטאָג, דעם 26 ד. ח. דאַרפען זיך שטעלען צו מיליטער־איבערזיכט:

פאַר דער קאָמיסיע נומער 1, (פּיעראַצקיעגאָ 18) מיליטער־פּליכטיגע פון יאָהר־גאַנג 1913 קאַטעג. „בע", וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 5, 9 און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען, וועלכע האָבען זיך צוליב קראַנקהייט אָדער אַנדערע סיבות נישט געשטעלט צום פאַבאַר, אויך די פרייוויליגע פון 1915. 1916, 1917, וואָס וואוינען אין דיזעלבע קאָמיסאַריאַטען.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2. דאַרפען זיך שטעלען פריי־וויליגע פון 1915, 1916, 1917, וואָס וואוינען אין די קאָמיסאַריאַטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, 14.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען:

ליינוועבער, (פּרייוויט פּלאַץ 2), האַרטמאַן (מליינאַרסקא 1), דאַניעלעצקי, (פּיעטריקאָווער 127), א. פּערעלמאַן (ציגעל גאַס 32), צימער (וואָלטשאַנסקא 37), וואָיטיצקי (נאַפּיורקאָווסקי 27).

דער שטרייק אין דער ציגעל־בראַנזשע דויערט

(א) דער שטרייק אין דער ציגעל בראַנזשע צוליב א קאָלעקטיווען אָפּמאַך — דויערט.

עס שטרייקען 1500 פּערזאָן.

די קאָנפערענץ וועלכע זאָל דעם שטרייק ליקווידירען איז בעשטימט געוואָרען אויף מיטוואָך דעם 26טען ד.ח.

א געשלעג צווישען פּאָליטישע געגנער

אין לאָקאַל פון דער קרייז־קאָמיסיע פון די קלאַסען־פעראיינען אויף נאַרוטאָוויטשאַ 50 האָט צווישען פּאָליטישע געגענער, וועלכע האָבען זיך נישט בעוויזען צו איבערצייגען מיט קיין אַנדערע אַרגומענטען, אויסגעבראָכען אַ געשלעג.

דער 54 יעהריגער יאַן קאַמיעצקי זשגאָווסקאַ 37, האָט דערביי בעקומען שווערע וואונדען פון קאָפּ. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

איבערגעפאָהרען געוואָרען

(א) אויף אָגראָדאָווע 3 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַנ'אַנגעלאָדענער פוהר די 64־יעהריגע דבורה עלבוים.

די עלבוים איז שווער פערוואונדעט געוואָרען און איבערגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

* * *

אויף רוג וואָלטשאַנסקאַ און פּאַביאַניצער גאַסען איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ מאָטאָציקל די 41 יעהריגע העלענאַ פּוטאָוואַ (פון רודזאַ פּאַביאַניצקע, סטאַשיץ ג. 29). די פּוטאָוואַ האָט בעקומען שווערע וואונדען פון קאָפּ און הענד.

אין ציעכאַצינעק
איז צו בעקומען טעגליך דאָס
בילליגע
פאָלקסבלאַט
ביי ש. סוכעצקי.

בעריכטיגונג

די פערוואַלטונג פון דער אַקציען־געזעלשאַפט א. ק. פּיקעלני בעט אונז מיטצוטיילען, אַז ס'שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט די ידיעה, אַז די פירמע האָט אויף אַנ'אונבעשטימטער צייט אָפּגעשטעלט איהר פאַבריק. אמת איז, אַז די אַרבייטער פון דער פאַבריק זענען געקינדיגט געוואָרען אויף 2 וואָכען צוליב דעם, וואָס מ'דאַרף רעפערירען דעם דאַמף־קעסעל.

ריטשאַלט־שטייער פאַר קליינע שטייער־צאָהלער

מאָרגען א זיצונג פון דער האַנדעלס־קאַמער

אין דער האַנדעלס־קאַמער איז פאָרגעקומען א זיצונג צוזאַמען מיט פערטרעטער פון די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס וועגען פעסטשטעלען די פאָרשלאָגען אין שייכות מיט די נייע פאָרשריפטען וועגען ריטשאַלטירען דעם אומזאַץ־שטייער פאַר קליינע שטייער־צאָהלער.

מאָרגען דעם 25־טען ד. ח. קומט פאָר אין דער האַנדעלס־קאַמער א צווישען־פעראיינס - קאָמיסיע, אויף וועלכער די האַנדעלס־קאַמער וועט אַרויסטרעטען מיט איהר קאָנקרעטען פּראָיעקט וועגען די טשאַלט.

וועגען עקספּאָרט־מעגליכקייט קיין א"י, סיריען און איראַק

פאָהרט אַרויס א דעלעגאַציע פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער

די עקספּאָרט־קאָמיסיע ביי דער האַנדעלס־קאַמער האָט די טעג בעטראַכט דעם פּראָיעקט וועגען אַרויסשיקען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע קיין ארץ־ישראל, סיריען און איראַק. כּדי אויסצופאָרשען די עקספּאָרט־מעגליכקייטען פון דער לאָדזער טעקסטיל־אינדוסטריע אין די דערמאָנטע לענדער. דער צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע וועט די טעג פעסטגעשטעלט ווערען.

אויספלוג פון לעמבערגער יודישע סטודענטען אין לאָדז

קיין לאָדז איז געקומען מיט אַנ'אויספלוג א גרופּע לעמבערגער יודישע סטודענטען פון פּאָליטעכניקום סטודענטען פון די העכערע קורסען כמעט אינזשיניערען, וועלכע האָבען זיך פעראינטערעסירט מיט די טעכנישע איימריכטונגען פון דער לאָדזער אינדוסטריע.

די געסט האָט אויפגענומען די יודישע קהלה, וועלכע האָט בעזאָרגט די סטודענטען מיט אַלעם נויטיגען.

צוליב זונטאָג האָבען די יוגענדליכע געסט אין משך פון דעם נעכטיגען טאָג נישט געקאָנט בעזוכען די אינדוסטריע אַנשטאַלטען. דאָס וועלען זיי טון היינט. אין משך פון נעכטיגען טאָג האָבען די סטודענטען אונטער דער בעגלייטונג פון ה' נאַדעל בעזוכט די לאָדזער עלעקטראָווניע, מיט דער קינדער־היים ביים „טאָז", בעקענט זיך מיט דער קאַרטאָטעקע, וואָס ווערט געפיהרט אין דער גמינע, בעזוכט דעם בית־עולם. דאָס אַלץ האָט געמאַכט אויף די יונגע געסט א טיפען איינדרוק.

בעת א בעזוך אין אונזער רעדאַקציע האָבען די געסט מיט לויב - ווערטער זיך אָפּגערופען וועגען דער אויפנאַהמע אין לאָדז און וועגען דעם, וואָס זיי האָבען דאָ געזעהן.

היינט זאָלען די געסט בעזוכען די ווידזעווער מאַנופאַקטור, גאַזאָווניע, די קאַטאָן־איינריכטונגען אין אייטינגאָנ'ס פאַבריק, זיידען־פאַבריק פון קראַטאַשינסקי א. ד. גל.

ביים געזעגנען זיך מיט די יונגע געסט, ווינשען מיר זיי ערפאָלג אין ווייטערן לעבען און זייער בעזוך אין אונזער שטאָט זאָל בלייבען אין זכּרון און צוגוטץ קומען.

אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון די קינאָ־איינענטימער אין לאָדז

די פאָרבערייטונגס־אַרבייטען צום אַל־פּוילישען צוזאַמענפאָהר פון די קינאָ־בעזיצער, וועלכער קומט פאָר אין לאָדז דעם 52 און 26 יוני זענען שוין פערענדיגט געוואָרען.

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר וועלען געהאַלטען ווערען פאָלגענדע רעפעראַטען: „די בעציהונג פון פוילישען פערבאַנד פון די קינאָ־בעזיצער צום הויפּט־ראַט פון דער פילם־אינדוסטרי אין פוילען" (רעפעראַט פון פּרעזעס ה. זשעשינסקי), „אינטערנאַציאָנאַלע פעדעראַציע פון פערבאַנד פון די קינאָ־בעזיצער" (רעפעראַט פּרעזעס ס. זאַגראָדזשינסקי), „אויטאָרען־רעכט און קינאָ־אייגענטום" (רעפעראַט אַדוו. קאַראל), „ווירטשאַפטליכע לאַגע פון דער קינעמאַטאָגראַפיע אין פוילען" (רעפעראַט דיר. לעוואַנדאָוויטש).

נישט אָפּהענגיג פון די רעפעראַטען וועלען דעם צוזאַמענפאָהר פאָרגעשטעלט ווערען די בעשלוסען און פּאָסטולאַטען, וועלכע וועלען זיין די ריכטליניען פון דער פוילישער קינעמאַטאָגראַפיע.

אין צוזאַמענפאָהר נעהמען אויך אַנטייל, אַ חוץ די פאָרשטעהער פון דער מאַכט און אַמטען, רעפּרעזענטאַנטען פון דער פוילישער פילם־פּראָדוקציע, אויסלענדישע ביוראָען, פילם־קאָנצערנען, פּרעסע, דעלעגאַטען פון די פוילישע ליטעראַרישע אָרגאַניזאַציעס א. א., וו.

דער צוזאַמענפאָהר האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג.

Dr. med. H. LUBICZ
פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אָוונד
זונטאָג פון 9–11 בייטאָג און יום־טוב פון 9–1.
פאַר דאַמען – א בעזונדערער וואַרטע־זאַל.

זונטאָג כראָניק פון דער פּאָגאָטאָוויע

(א) אויף טושינסקא גאַס איז צושלאָגען געוואָרען דורך אונבעקאַנטע סטאַניסלאַוו זדיב, (פּיאָסקאָווע 27)., ווען דער פערוואונדעטער האָט זיך געלאָזט אַהיימגעהען זענען אויף איהם צום צווייטען מאָל אויף רוג זשגאָווסקאַ און פּיאָסקאָווסקאַ אָנגעפאַלען די זעלבע אָנפאַלער און איהם צושטאָכען מיט א מעסער.

*

אויף זאַווישאַ 9 איז בעת א געשלעג פערוואונדעט געוואָרען דער 25 יעהריגער מיעטשיסלאַוו אַנדזשעיעווסקי ((11 ליסטאָפּאַד 71) אַנדזשעיעווסקי האָט בעקומען שווערע וואונדען אין קאָפּ.

*

אויף מאָסטאָווע איז בעת א געשלעג צושטאָכען געוואָרען מיט א מעסער יוזעף פּלאָצקי, מאָסטאָווע 25 און סטאַניסלאַוו לעוואַנדאָווסקי, מאָסטאָווע 19.

*

אויף בזשעזשינער 14, וואו עס שטייען די אויטאָבוסען האָט אויסגעבראָכען א געשלעג צווישען קאָנקורענטען, דער 30יעהריגער שאָפער לעאָן באַטשקאָווסקי (בזשעזשינער שאָסע 25) האָט בעקומען מיט אַנ'אייזערנע קאָרבע אין קאָפּ אַריין און שווער פערוואונדעט געוואָרען.

זעלבסטמאָרד אויס נויט

אין וועלדעל „זדראָוויע" האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד אויסטרינקענדיג סם די 24־יעהריגע אַרבייטסלאָזע עווא קאָזשעניאַק, (פּיעטריקאָווער 189).

„א טאָג פאַרן פערד"

(א) דעם 29 ד. ח. 10 אַ זייגער אינדערפריה וועט אויף האַלער'ס פּלאַץ אין לאָדז פאָרקומען אונ'אומזיסטע אימפּרעזע מיט אַ רייכן פּראָגראַם „אַ טאָג פאַר'ן פערד". די אימפּרעזע וועט זיך אָנהויבען מיט אַ שמועס וועגען דעם ווי אָפּצוהיטען די פערד. אַ רעפעראַט אויף דער טעמע וועט האַלטען דאָקטאָר טשאַפּלינסקי. אַ חוץ דעם וועלען פאָרקומען פערשידענע קאָנקורסען. פּרעמיעס פאַר פּיעלעגנאַציע פון פערד און ענטשפּרעכענדען איינשפּאַן.

ווער עס וויל אַנטיילנעמען אין דער דאָזיגער אימפּרעזע דאַרף זיך מעלדען אין דער געזעלשאַפט צער־בעל־חיים פּיעטרקאָווער 85 פון 11 פריה ביז 2 אַ זייגער בייטאָג און פון 5—7 נאָכמיטאָג ביז'ן 25 ד. ח.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 24 יוני

6.36 — גימנאַסטיק. 6.50 — פּליטען. 8.05 — אוידיציע פאַר פּאַבראָווצעס. 11.57 — צייט־סיגנאַל. 12.03 — ידיעות. 12.05 — ידיעות. 12.15— פאַר זומער - וואוינונגען און קור־ערטער. 1.30 — מוזיק. 3.15 — בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.30 — עקספּאָרט. 4 — אוידיציע פאַר קינדער. 4.15 — פּליטען. 5 — קאָנצערט. 5.20 — פּליטען. 6 — רעפעראַט. 6.15 — קאָנצערט. 6.30 ראַטגעבער פאַר טוריסטען און ספּאָרטלער. 6.45 — פּליטען. 7.15— רעקלאַמע־קאָנצערט. 7.30 — זעלנערישע אוידיציע. 7.50 — ליטעראַרישע סקיצע. 8 — פּליטען. 8.10— באַלעט־מוזיק. 8.45 — אָוונט־ידיעות. 9 — קאָנצערט פון פוילישע מוזיק. 10 — ספּאָרט. 10.10 — קאָנצערט. 11 — ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11.05 — קאָנצערט.

פּאַרק
העלענאָוו
טעל. 209-32

מאָרגען דינסטאג, דעם 25 יוני, 8.45 אָוונט איין - איינציגער אויפטריט פון דער וועלט-בערימטער קאָלאָראַטור-זינגערין

אדא סארי

אין א רעוואָלאַציאָנס-פּראָגראַם, ביים קלאַוויר פּראָפ. טעאָדאָר רידער. פון 5 א זייגער קאָנצערט פון פילהאַר-מאָנישן אָרקעסטער אונטער דער לייט. פון בעוואוסטן דיר. ס. פּיעטרושקא.

איינטריטס-בילעטן צו 1.09 זל. ווי אויך בילעטן אויף ספּעציעל רעזערווירטע זיץ-פּלעצער צו 3.30 זל. צו באַקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע, טעראָקישער קאָנדיטאָריי פּיעטריקאָווער 12 ווי אויך אין קאַסע פון העלענאָוו. די געקויפטע בילעטן אויף שבת זענען גילטיג.

פּאָסט-נאַטשעלניק מיקולסקי
נעכטן געשטאָרבן פון א האַרץ-שלאַג

נעכטן איז אין זיין אייגענער וואוינונג פּלוצים געשטאָרבן פון א האַרץ-אַטאַק דער היגער פּאָסט-נאַטשעלניק מיקולסקי. דער פאַרשטאָרבענער איז אַלט געווען 51 יאָהר.

פייערליכער מאַטורא-אַקט
פון די יודישע גימנאַזיעס

אין „פילהאַרמאָניע" איז פאָרגעקומען דער פייערליכער אַקט פון פונאַנדערטיילען די מאַטורא-צייגנישען די שילער און שילערינס וועלכע האָבן היי-ריגעס יאָהר געענדיגט די ערשטע און צווייטע מענער-גימנאַזיעס און די פרויען גימנאַזיע פון פעראיין פאַר יודישע שולען אין לאָדז.

דער זאַל איז געווען פול געפּאַקט מיט די על-טערן, קרובים און באַקאַנטע, פון די אַביטוריענ-טען. נאָכן אָפּשפּילען דעם מלוכה הימן און דער „התקוה" דורך די אָרקעסטערס פון ביידע מענער-גימנאַזיעס האָט דער כאָר פון דער פרויען גימנאַזיע אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. פּיוווישים אויסגע-פיהרט אייניגע פייערליכע געזאַנג נומערן. נאָכדעם האָט גענומען דאָס וואָרט דער פּרעזעס פון פעראיין פאַר יודישע שולען אין לאָדז ה' דר. ברודא, וועל-כער האָט זיך געזעגענט מיט די אַביטוריענטען אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג, דירעקציעס, לעהרער-שאַפט און עלטערן-קאָמיטעטען. דר. ברודא האָט אין דער דאָזיגער רעדע זיינער פאָרגעשטעלט די איצ-טיגע שווערע לאַגע פון דער יודישער שטודירענדער יוגענד און האָט איהר אויפגעפאָדערט אויסצוהאַל-טען אויף דעם פּאָסטען פון נאַציאָנאַלער אַרבייט, ווייל נאָר דאָס שטאַלצע בעקענען זיך צום יודענ-טום קען פערהיטען די יוגענד פון ענטוישונגען און טראַגעדיעס. נאָכדעם האָבן גערעדט אייניגע אַבי-טוריענטען, וועלכע האָבן געדאַנקט דער פערוואַל-טונג און שול-לייטונגען פאַר דער בילדונג און ער-ציהונג, וואָס זיי האָבן בעקומען, אונטערשטרייכענ-דיג דעם מזל, וואָס זיי האָבן געהאַט צו געניסען פון א יודישער שולע, וועלכע האָט פערשטאַנען זייע-רע בעדערפענישען און שטרעבונגען.

מיט'ן פונאַנדערטיילען די אַביטוריענטען די מלוכה-צייגנישען צוזאַמען מיט די בעזונדערע צייג-נישען פון די יודישע למודים האָט זיך געענדיגט די דאָזיגע פייערונג, וועלכע איז געווען א הערליכע מאַניפעסטאַציע פון דער בעדייטונג פון דעם נאַציאָ-נאַלען שול-וועזען און אונזער שטאָט.

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה.
נעהמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

דיכטער משה בראָדערזאָן
צוריקגעקומען קיין לאָדז

פון'ם טורנעי איבער אייראָפּע מיט'ן טע-אַטער „אררט" איז צוריקגעקומען דער ליטעראַרישער לייטער פון'ם „אררט" דיכטער משה בראָ-דערזאָן

וועגען דעם ערפאָלג פון'ם „אררט" אין די גרעסטע צענטרן אין אייראָפּאַ, אין פּאַריז, ברי-סעל, לאָנדאָן, האָט אין בעגייסטערטע ברייטע אַרטיקלען מיטגעטיילט די גאַנצע יודישע פּרעסע פון די שטעט, וואו דער „אררט" האָט געשפּילט דעם דיכטער איז געבליבען נאָר צו בעשטעטיגען, אַז דער ערפאָלג איז פאַקטיש געווען אַ קאָלאָסאַלער.

דער „אררט" איז נאָך געבליבען אויף אַ געוויסער צייט שפּילען אין לאָנדאָן.

דיכטער בראָדערזאָן וועט געוויס איבגיכען זיך טיילען מיט אונזערע לעזער מיט דעם געזעהע-נעם און בעמערקען אין לעבען פון די נישט ווייטע און אַזוי אַנדערע מקומות.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע
פון 630.— זל. אַן
אַרגאַניזירט:
„אַרביס" פּיעטריקאָווער 18, ט על. 49-33
אויך הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ-סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.

ביי די יודישע אַקאַדעמיקער

לוטי'ן מוסטער פון די פערגאַנגענע יאָהרען אַר-דענט איין די פערוואַלטונג פון יוד. אַקאַד. הויז א פּאָרבערייטונגס-קורס צום קאָנקורס - עקזאַמען אויף אַלע פאַקולטעטען פון וואַרשאַווער פּאָליטעכניקום. דער פּראָגראַם פון קורס ענטהאַלט א פערטיפערונג פון די פיזיקאַליש - מאַטעמאַטישע וויסענשאַפטען פון דער מיטעלשולע און א ערגענצונג פון דיזעלבע ליוט די פערלאַנגען, וועלכע ווערען געשטעלט ביים קאָנקורס-עקזאַמען.

דער לעהרער - פּערסאָנאַל בעשטעהט נאָר פון אינזשיניערען - אַבסאָלווענטען פון דער וואַרשאַווער פּאָליטעכניקום.

די אָנטיילנעהמער פון קורס געניסען פון אַלע לערנמיטלען ווי מאָדעלען און פון גאַנצען עקזאַמען מאַטעריאַל פון די פערגאַנגענע יאָהרען.

דער אָפּצאָהל איז א צוגענגליכער און פאַר נישט פערמעגליכע וויטגעהענדיגע הנחות.

אַביטוריענטען פון דער פּראָווינץ געניסען פון זעהר ביליגע וואוינונגען אין יוד. אַקאַד. הויז.

דער קורס הויבט זיך אָן די ערשטע טעג פון אויגוסט און וועט דויערן ביז צום טערמין פון קאָנ-קורס-עקזאַמען.

גענויע אינפאָרמאַציעס אין קאַנצעלאַריע פון יוד. אַקאַד. הויז וואַרשאַ, נאַמיעסטניקאָווסקאַ 7 יעדען טאָג פון 10—12 און פון 5—7.

אַביטוריענטען פון דער פּראָווינץ בעקומען שריפטליכע אינפאָרמאַציעס נאָכ'ן צושיקען א פּאָסט מאַרקע אויף אַנטוואָרט.

לודוויק זאַץ
אין „ראַזמאַיטאָשטשי"

דער קינסטלער לודוויק זאַץ, וועלכער האָט דעראָבערט די אָנערקענונג פון דער גאַנצער יודי-שער טעאַטער-וועלט, קומט אויף געציילטע גאַסט-שטילען אין לאָדזער „ראַזמאַיטאָשטשי"-טעאַטער.

מיט לודוויק זאַץ איז שוין לאַנג פערטראַק-טירט געוואָרען וועגען קומען קיין לאָדז, אָבער דער גרויסער קינסטלער האָט זיך אַלעמאָל נעגא-טיוו בעצויגען צו די פאָרשלאַגען, ווייל נישט דער לאָקאַל און נישט דער צוזאַמענשטעל פון אַנסאַמבל איז געווען אַזעלכער, וועלכער האָט געקאָנט צופרידענשטעלען די אַמביציעס און פערלאַנגען פון לודוויק זאַץ. איצט אָבער זענען אַלע מניעות בע-זייטיגט, און ער זאַץ קומט א צופרידענער מהנה צו זיין דעם לאָדזער עולם מיט זיין קונסט.

קאָנצערט פון אדא סארי
אין העלענאָוו
קומט פאַר מאָרגען דינסטאג

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער קאָנצערט פון דער וועלט-בעריהמטער קאָלאָראַטור-זינגערין אדא סארי, וועלכער איז שבת צוליב'ן רעגענוועטער אָפּגעלייגט געוואָרען, פאָרקומען מאָרגען, דינסטאָג, 8.45 אָוונט.

דער געבליבענער פּראָגראַם פון דער וועלט-מייסטערין אויך דער געוואַלטיגער אינטערעס פון עולם, גאַראַנטירט דעם קאָנצערט א ריזען-ערפאָלג.

גאַסטראָלען פון פּוילישע אָפּע-רעטקע אין „לאַנד פון שמייכעל"
איז שטאָטישען טעאַטער

די דאָזיגע פול מיט צויבער און מעלאָדישע אָפּערעטקע „לאַנד פון שמייכעל" פון לעהאַר וועט דאָס ערשטע מאָל אויפגעפיהרט ווערען אין לאָדז היינט מאָנטאָג דעם 24 ד. ח. און וועט געשפּילט ווערען דריי מאָל, ביז מיטוואָך דעם 26 ד. ח.

די מעלות פון דער אָפּערעטקע בעשטעהט אין דעם, וואָס עס זענען אין איהר אַריינגעפלאָכטען ריינע אָפּערע מעלאָדיעס, וואָס פאָדערען ערשט-קלאַסיגע אויספיהרער. דעריבער טאַקע געפינט זיך אין דעם אַנסאַמבל די בעוואוסטע יאַדוויגאַ פאָנטאַן און די בעקאַנטע אָפּערן-אַרטיסטען קאַזימיערז טשאַרניעצקי, אַ העלדין טענאָר און די פּרימאַדאָנע לעמבערגער אָפּערע מאַריאַ קשעלעווסקאַ.

דער גאַנצער אַנסאַמבל בעשטעהט פון אַזעלכע אַרטיסטען ווי: וואַזשניצקי, קאַשעלאַק ארסקי, וואַי-צעכאָווסקי א. א.

די פּרעכטיגע דעקאָראַציעס און דירעקציע פון זיגמונד וואַציעכאָווסקי דערגענצען דאָס גאַנצע.

די לאָדזער מעלאָמענען האָבן א סענסאַציע, וועלכע זיי וועלען געוויס ווי עס דאַרף צו זיין אויפ-נעהמען.

זלמן ריידזען
צו דעם היינטיגען געזעגנונגס-באַנקעט

ווי בעקאַנט, איז לעצטענס אונטער דער אָנ-פיהרונג פון בעקאַנטען שריפטשטעלער און לעקסי-קאָגראַף, רעד. ז ל מ ן ר יי ז ע ן אַדורכגעפיהרט געוואָרען אין לאָדז אַ גרויסע פּאָפּולאַריזירונגס-און זאַמלונגס-אַקציע לטובת דעם אַלוועלטליכען יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט און ספּע-ציעל פאַר דער אַספּיראַנטור אויף צוצוגרייטען בייע פאָרשער און וויסענשאַפטלער, וואָס זאָלען פיהרען די ווייטערדיגע אַרבייטען אינ'ם אינ-סטיטוט.

די אַקציע, וואָס געדויערט אין לאָדז 6 וואָכען האָט לעת עתה נושא פירות געווען אויף אַזוי ווייט, אַז די עקזיסטענץ פאַר עטליכע אַספּיראַנטען אויף די נאָהענטסטע יאָהרען איז פערזיכערט געוואָרען, און אַז עס וועט אויך געגעבען ווערען די מעגליכ-קייט אויסצובויען דעם זאַל פאַר דעם ספּעציעלען בילדער-מוזעאום ביים אינסטיטוט.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז דעם ערפאָלג פון דער אַקציע האָט מען צו פערדאַנקען אין דער ערשטער רייה דער פּערזאָן פון דעם עהרען-שליח פון'ם אינסטיטוט ה' זלמן רייזין, וועלכער איז אין דער יודישער קולטור-וועלט בעקאַנט, אַלס איינער פון די ריהרעוודיגסטע אַקטיווסטע טוער און בויער, אַלס אַ מענש פון אונגעהויערער אַרבייטס-קראַפט און עקספּאַנסיע און פון דעם מין „ווילבער עקשנים", וועלכע רעכענען זיך נישט מיט קיין שום קאָניונקטורען און שטימונגען, גייענדיג מע-טאָדיש און קאָנסעקווענט צו דעם איינמאָל-פאַר-אַלע-מאָל פאַר זיך אָוועקגעשטעלטען ציל.

מיט דער דאָזיגער קורצער געלעגענהייטס-נאָטיץ זענען מיר נישט אויסען צו צייכענען די פּערזאָן פון זלמן רייזען, צו מאַכען סך הכל'ען פון זיינע ריזיגע אַרבייטען פאַר דער יונגער יו-דישער קולטור און וויסענשאַפט, עס איז אויך נישט די פראַגע פון צוטיילען איהם כיבודים און זאָגען איהם שבחים, וואָס קאָנען איהם קנאַפּ, ווי יעדען סעריעזען מענשען, קאָמפּענסירען און בעפרידיגען.

זלמן רייזען געהער קודם כל צו דעם מין קול-טור-טוער און געזעלשאַפטליכע עסקנים, וואָס זייער פולע סאַטיספאַקציע בעקומען זיי אין דער אַרבייט גופא.

מיט אונזער נאָטיץ זענען מיר אויסען בלויז צו געזעגענען זיך מיט איהם פאַר זיין אָוועקפאָהר פון לאָדז, און אַלס לאָדזער — ווינשען מיר איהם, אַז זיין אַרבייט וואָס ער האָט אָוועקגעלייגט ביי אונז אין שטאָט זאָל אויך נאָך זיין אָוועקפאָהר זיך פערברייטערען און פערטיפען לטובת דער בע-דייטענדסטער אינסטיטוציע פאַרן יודישען קולטור-אויפבוי —

דעם יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט.

ב.

ר. איזראַעל

משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

49

— איך קען נישט דאָ בלייבען, האָט מאַריאַן געזאָגט צום פּאָליציי - בעאַמטען. איך מוז די נאָהענטסטע טעג אָוועקפאָהרען.

— איך ווייס נישט, צי מיר וועלען דאָס אייך קענען ערלויבען. יעדענפאַלס דאַרפט איהר אונז מעלדען וועגען דעם, וואוהין איהר דעצידירט זיך אויף אַרויסצופאָהרען.

מאַריאַן האָט נישט געהאַט קיין עצה. אַקעגענ-שטעלען זיך די אויפטראָגען פון דער פּאָליציי האָט דאָך נישט געהאַט קיין שום זין. ער האָט דעריבער צוגעזאָגט, אַז איידער ער וועט אַרויספאָהרען פון דער שטאָט, וועט ער וועגען דעם מעלדען אין דער פּאָליציי.

מאַריאַן איז אַרומגעגאַנגען ווי צומישט. ער האָט זיך נישט געקאָנט קיין עצה געבען מיט זיינע געפיהלען, וועלכע האָבען איהם געפּייניגט. ער האָט איבערגעלעבט אמת'ע מאַרטירען. נישט גע-קענט מיט קיינעם רעדען און נישט געקענט אין די אויגען אַריינקוקען. ס'איז איהם אַלץ מיאוס געוואָרען. איז ער געקומען צו זיך אַהיים, האָט איהם אָנגענומען אַ גרויס רחמנות אויף זיין פרוי און קינד, ווייל ער האָט דאָך בעמערקט און גע-וואוסט, אַז ער פּייניגט אויף אַן אומגעוועהנליכען אופן זיין אונשולדיגע פרוי און די צוקונפט פון זיין קינד לאָזט ער אונטער אַ גרויסען פראַגע-צייכען. איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען אין גאַס, האָט זיך איהם אַלץ אויסגעדוכט, אַז ער זעהט סאַבאַ'ן פאַר די אויגען, אַז זי געפינט זיך אין אַ גרויסער געפאַהר און דער איינציגער, פון וועמען זי ערוואַרט הילף, איז נאָר ער.

באַך אַ לאַנגען יישוב הדעת מיט זיך אַליין איז ער געקומען צום בשלום, אז ער האָט נאָר צוויי אויסוועגען פאַר זיך: אויפצוזוכען סאַבאַ'ן אָדער מקריב צו זיין זיך אַליין און בעגעהען זעלבסמאָרד, דעמאָלס וואָלט ער בעפרייט זיך אַליין און אַלע אַנדערע פון פיל צרות. ער האָט אָבער שוין פון פריהער-אויס געוואוסט, אַז ער וועט נישט האָבען דעם כוח צו בעגעהען זעלבסטמאָרד, און וועט זיכער נעהמען דעם ערשטען אויסוועג אויפצוזוכען סאַבאַ'ן.

ווען מאַריאַן איז אַמאָל געגאַנגען אַזוי פער-טראַכט איבער דער גאַס, האָט ער דערפיהלט, ווי אימיצער גיט איהם אַ ציה פאַר'ן אַרבעל. ער האָט זיך אומגעדרעהט און אין ערשטען מאָמענט האָט ער אַ ציטער געגעבען. דאָס איז געווען דער עקעלהאַפטער קריפּעל, דער זעלבער מיאוסער און שרעקליכער פערשוין, וועלכער האָט געהאַט מאַר-יאַנען בשעתו אַריינגעשלעפּט אין דער אונבעקאַנ-טער וואוינונג, וואו ער איז געצוואונגען געוואָרען זיך אָפּצוזאָגען פון סאַבאַ'ן.

באַלד איז אָבער מאַריאַן געקומען צו זיך פון ערשטען איינדרוק און האָט זיך בערוהיגט. פער-קעהרט, ער איז געווען צופרידען וואָס ער האָט געטראָפען דעם דאָזיגען פערשוין, וויסענדיג, אַז פון איהם וועט ער זיך קענען דערוויסען גאַנץ גענויע פּרטים וועגען סאַבאַ'ן.

— פּאַניע בזשוסקאַ. איך דאַרף אייך האָבען, געהט נאָך מיר. איהר דאַרפט נישט מורא האָבען, איך וועל זיך נאָר עפּעס איבערפרעגען און איהר וועט קענען אַוועקגעהען.

— איך וועל נישט געהען, האָט מאַריאַן גע-זאָגט, לפנים, וויסענדיג, אַז ער וועט דאָך געהען.

— איך בין דאָ אין דער שטאָט איינער אַליין האָט דער קריפּעל אַרויסגעהירזשעט מיט זיין קווי-טשענדיגער שטים. איהר דאַרפט אַלזאָ נישט קיין מורא האָבען, ס'וועט אייך גאָרנישט געשעהען.

מאַריאַן איז געגאַנגען נאָך דעם קריפּעל. ס'איז איהם נישט געווען קיין אונטערשיד וואוהין ער וועט איהם פיהרען. מאַריאַנען האָט זיך געדוכט, אַז פון דעם קריפּעל וועט ער זיך דערוויסען זעהר פיל נייעס וועגען סאַבאַ'ן און דער עיקר ער וועט זיך דערוויסען וועגען איהר גענויען אַדרעס.

מאַריאַנען האָט זיך אויסגעדוכט, אַז דער קריפּעל פיהרט איהם אין דעם זעלבען אָרט, ווי דאָס ערשטע מאָל. איבריגענס איז דאָס איהם נישט געווען קיין אונטערשיד. מאַריאַן האָט שוין וואָס גיכער געוואָלט בלייבען מיט דעם קריפּעל כדי זיך צו דערוויסען, וואָס ער האָט בעדאַרפט.

אין פינף מינוטען אַרום האָבען זיי זיך ביידע געפונען טאַקע אין דעם זעלבען צימער, וואו ער איז שוין אַמאָל געווען.

— איך האָב אייך געוואָלט פרעגען, פּאַניע בזשוסקאַ, צי איהר האָט נישט עפּיס קיין ידיעות פון סאַבאַ'ן?

מאַריאַן האָט איהם אָנגעקוקט פערדעכטיגט און האָט גלייך אָפּגעענטפערט:

— איך האָב געוואָלט פון אייך בעקומען די זעלבע ידיעות. אייך שטעלען די זעלבע פראַגע.

— איך ווייס נישט, הער בזשוסקאַ. איך בין געבליבען דאָ אַליין. איינער אַליין און האָב נישט קיין [illegible] וואו ס'איז אַהינגעקומען מיין פרוי שעפּין צוזאַמען מיט סאַבאַ'ן און נאָך אַ מיידעל מיט וועלכע זי איז אָוועקגעפאָהרען. זיי זענען אָוועקגעפאָהרען און מיך דאָ איבערגעלאָזען צו ערלעדיגען פערשידענע קלייניגקייטען און דאַן האָב איך געזאָלט אָוועקפאָהרען אויף דעם אַדרעס, וועל-כען זיי האָבען מיר געזאָלט צושיקען פון דאַן אָן האָב איך אָבער נישט קיין שום ידיעה. זי האָט מיך דאָ געלאָזען אָהן געלד און איך ווייס נישט וואָס איך זאָל אָנהויבען צושטון. איך האָב דעריבער בעשלאָסען אייך, אויפצוזוכען און זיך נאָכפרעגען, צי איהר האָט אַמאָל נישט בעקומען אַ ידיעה פון סאַבאַ'ן וואו זי געפינט זיך.

— ניין, איך ווייס גאָרנישט, איך האָב קיין שום ידיעה נישט.

— וואָס וועל איך טון? האָט דער קריפּעל פּשוט אָנגעהויבען צו קלאָגען. וואָס וועל איך איצט טון? כ'בין געבליבען אַליין, אָהן שום מיטלען, איצט ווייס איך גאָרנישט, וואָס איך זאָל אָנהויבען.

מאַריאַן איז, פערשטעהט זיך, נישט געווען פעראינטערעסירט מיט עפּעס צו העלפען דעם עקעל האַפטען קריפּעל. אויב מאַריאַן וואָלט געקענט פון איהם געניסען עפּעס, וואָלט ער דאָס מיט פערגע-ניגען געטון, אָבער ווען ער זאָל דאַרפען עפּיס טון פאַר דעם קריפּעל, איז עס נישט געלעגען אין זיין אינטערעס.

— פּאַניע בזשוסקאַ, העלפט מיר מיט עפּיס. איך בין געבליבען אַזוי ווי אויפ'ן וואַסער. איך וועל מוזען שוין מאָרגען אַרויס פון דער דירה און כ'וועל בלייבען אויפ'ן גאַס.

— איך קען אייך גאָרנישט העלפען און איך האָב נישט קיין אינטערעס דערפאַר.

— איך בין דאָך נישט שולדיג, וואָס איהר האָט געהאַט אַמאָל אונאַנגענעהמליכקייטען צוליב מיר. איך אַליין דעצידיר דאָך גאָרנישט. דאָס וואָס מען הייסט מיך, מוז איך טון. איך בין דאָך באַר אַ שליח.

— דאָס וואָס איז געווען האָב איך שוין פער-געסען. ס'האַנדעלט זיך נישט וועגען דעם, אָבער איך קען אייך ליידער נישט העלפען.

— פאַרוואָס?

— דערפאַר, ווייל איך וויל נישט האָבען מיט אייך קיין שום געשעפטען. איהר האָט געהערט צו אַ פערברעכערישער באַנדע און איהר האָט מיט-געמאַכט אַלע פערברעכענס צוזאַמען מיט דער באַנדע.

— אָבער איך בין דאָך אויך אַ מענש, קוקט מיך אָן, מיט אַזאַ אויסזעהען ווי איך, ווען איך בין אַזוי געשטראָפט געוואָרען און איך קען זיך פאַר קיין מענש נישט בעווייזען. וואָס זאָל איך טון?

(פאָרטזעצונג קומט)

ספּאָרט-בעוועגונג

צי דאַרפֿן מיר רעזיגנירן?

דער ספּאָרט-סעזאָן איז אין פּוילן בּרען, אַלע נימ נאַסטיקער און ספּאָרטלער זענען אַרויס אויפ'ן גרינעם פעלד און אָנגעהויבּן אַ ראַציאָנעלע אַרבּייט פאַר פיזישער ערציהונג.

אַלע לייכטאַטלעטן, פוסבּאָלער און שווימער, פערנעהמען זיך אין פולער מאַכט מיט פערמעסטונגען און טרעניגנגען, דאָס איז די אמת'ע צייט אויסצונוצען די זון, דאָס גרינס און וואַסער פאַר שטאַרקען און דערפרישען דעם קערפּער פאַר ערפילען די אויפגאַבּען, וועלכע ס'האָט זיך געשטעלט די ספּאָרט-בּעוועגונג אין דער גאַנצער וועלט און אומעטום ווערט די דאָזיגע צייט אויסגענוצט פאַר פערשטאַרקען און פערגרעסערן די רייהען פון דער יוגענד, וועלכע דאַרף ערצויגען ווערען.

עס וועט נישט זיין, דוכט זיך קיין איין פעראיין און ספּאָרט-קלוב, וועלכער זאָל נישט האָבּען געטראַכט וועגען דעם, אַז אין דער זומער-צייט זאָלען נישט געשאַפען ווערען קיין ספּאָרט-לאַגערן אין דאָרף. קיין טוריסטען-קאָלאָניעס ווי מ'קען נאָר, מען פיהרט אַרויס די יוגענד אויף דער נאַטור, אין פעלד, וואַלד און גאָרטען, כּדי אויסצוהאַלטען בּיי דער דאָזיגער יוגענד די קינדהייט, כּדי זיי צו מאַכען פערגעסען אויף אַ געוויסער צייט פון די זאָרגען און פון די טעגליכע דאגות.

געווים ווערט דאָס אַלץ געטון און אומעטום אין יעדען לאַנד און בּיי יעדען פאָלק, אין יעדער שטאָט, וואו ס'איז נאָר פאַרהאַן אַ ספּאָרט-בּעוועגונג.

אומעטום, אָבּער נישט בּיי אונז, נישט בּיי דער יודישער ספּאָרט- און טורן-בּעוועגונג.

נישט אונזער אויפגאַבּע איז איצט זיך צו פערנעהמען מיט דער אַלגעמיינער יודישער ספּאָרט-בּעוועגונג. אונז אינטערעסירען אין איצטיגען מאָמענט נאָר די יודישע ספּאָרט-פעראיינען אין לאָדז, אַזאַ קריזים אין די פעראיינען איז נאָך קיינמאָל נישט געווען זייט די דאָזיגע פעראיינען עקזיסטירען און זענען טעטיג. אַזאַ שטילשטאַנד, אין מיטען בּרענענדען סעזאָן איז נאָך נישט געווען צו פערצייכענען.

קיין שום זיג אויף קיין שום ספּאָרט-געבּיט איז נישט פאַרהאַן אָנצעווייזען. מיט ספּאָרט-געבּיטען (לייכט-אַטלעטיק, למשל) אין אינגאַנצען פערנאַכלעסיגט, אויף אַנדערע געבּיטען, וואו די יודישע מאַנשאַפטען מוזען געצוואונגענערהייט אַרויסטרעטען זענען צו פערצייכענען לויטער מפּלות קיין שום טרענירונגען, קיין שום פרישע מיטגלידער, קיין שום פרישע גרופּען, אַ שטראָפּבּאַרער נאַכלעסיגקייט אומעטום, וואו מ'וואַרפט נאָר אַ בּליק.

ס'וואָלט געווען איבּריק צו דערמאָנען, אַז די פעראיינען האָבּען זיך נישט געקענט אָנטון קיין כּח צו שאַפען ערגעץ אַ ספּאָרט-לאַגער אָדער אַן אָפּרוה קאָלאָניע.

מיט וואָס זאָל מען דאָס פערשטעהן? וואָס איז די סיבּה דערפון, וואָס די שטאָט לאָדז, וועלכע האָט די ערשטע אין פּוילען פערשטאַנען די בּעדייטונג פון פיזישער ערציהונג צווישען דער יודישער יוגענד. לאָדז, וועלכע האָט געגרינדעט דעם ערשטען יודישען טורן- און ספּאָרט-פעראיין אין פּוילען, לאָדז, וועלכע האָט איינגעאָרדענט די גרעסטע טורן-פעסטען סיי ווינטער און סיי זומער, די שטאָט, וועלכע האָט זיך פערמאָסטען אויף אייגענע יודישע טורן-האַלעס און ספּאָרט-פּלעצער, לאָדז, וועלכע האָט געפיהרט דאָס ערשטע אָרט צווישען די יודישע פעראיינען סיי אין פוסבּאָל, סיי אין דער שווער-אַטלעטיק און סיי לייכטאַטלעטיק, האָט איצט נישט דאָס רעכט אפילו צו נעהמען אַ וואָרט אין דער דאָזיגער פראַגע, ווייל זי האָט זיך מיט גאָרנישט צו בּעווייזען, אַזוי ווי דאָס קלענסטע פּראָווינץ-שטעטעל.

מיט וואָס אַלזאָ קאָן מען דאָס פערשטעהן? וואָס איז די סיבּה דערפון, מיר האַלטען, אַז קודם כּל דאַרף מען דעם קריזים צושרייבּען אויפ'ן חשבּון דערפון, וואָס ס'זענען נישט פאַרהאַן קיין מענשען צו דער אַרבּייט. די אַלטע יודישע ספּאָרט-טוער זענען מיד אין דער אַרבּייט און קענען נישט דעריאָגען דעם היינטיגען טעמפּאָ.

קיין יונגע זענען נישט אָנגעקומען, אָדער אפשר האָט מען זיי נישט צוגעלאָזען צו קיין אַרבּייט...

דער אופן ווי אַזוי די יודישע טורן-און-ספּאָרט-פעראיינען זענען בּיז איצט געפיהרט געוואָרען, האָט נישט געקענט אימפּאָנירען קיינעם און נישט געקענט צוציהען קיין נייע כּוחות, בּעזונדערס קיין יונגע, וועלכע וואָלטען זיכער געקענט פיל מעהר אויפטון ווי דאָס האָבּען געטון די בּיזאיצטיגע אַלטע און מידע יודישע ספּאָרט-טוער.

צי דאַרפֿען מיר רעזיגנירען און פערצווייפלען? בּשום אופן נישט, מיר האָבּען נאָך גענוג כּוחות, וועלכע וואָלטען געקענט איינשטעלען און פיהרען אין לאָדז אַזאַ בּעוועגונג, וועלכע וואָלט געקענט זיין דער שטאָלץ פון דער יודישער יוגענד, מ'דאַרף נאָר געפינען די ריכטיגע מענשען אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ. מ'דאַרף בּשום אופן נישט קיין מורא האָבּען, אַז די יוגענד, וועלכע וויל און פערשטעהט אונזער בּעוועגונג זאָל קומען צום רודער און זאָל איבּערנעהמען די לייטענדע אַמטען, די יודישע יוגענד וועט דאָס זיכער בּעסער פערשטעהן פון די, וועלכע האָבּען זיך שוין איבּערגעלעבּט אין דער אַרבּייט און דאַרפען שוין ווירקליך אַ בּיסעל אויסרוהען און בּעקומען דעם דאַנק פאַר זייער בּיזאיצטיגער אַרבּייט.

S.

טויט-פאַל בעת די פּרובען
אויף דער מלוכה'שער ספּאָרט-אָפּצייכנונג אין וואַרשאַ

שבּת איז אויף די דינאַמען אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל בּעת די פּרובּען אויף דער מלוכה'שער ספּאָרט אָפּצייכען, צווישען די אַנטיילנעהמער האָט זיך געפינען אויך דער 51 יעהריגער לודוויק פּיסטזשאַנאָווסקי, אין מיטען מאַרש אויף 10 קילאָמעטער איז פּיסטזשאַנאָווסקין פּלוצלינג נישט גוט געוואָרען און איז געשטאָרבּען פון אַ האַרץ-שלאַג.

טויט-פאַל אויפן מאָטאָציקליסטען-טאָר

מיטוואָך, האָבּען זיך אויפ'ן אינזעל מען אָנגעהויבּען די גרויסע מאָטאָציקל-פערמעסטונגען, וועלכע ווערען אָנגערופען „טוריסט טראָפי", דאָס וועטער איז געווען זעהר שלעכט, די גאַנצע צייט האָט גערעגענט און דער נעבּעל איז געווען אַזוי שטאַרק אַז מ'האָט נישט געזעהען ווייטער ווי אויף אַ שטח פון 20 מעטער, בּיי די דאָזיגע אומשטענדען האָט זיך דער מאָטאָציקליסט פּירי פון לאָנדאָן אַראָפּגעגליטשט פון טאָר און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען, אין עטליכע שעה אַרום איז ער געשטאָרבּען אין שפּיטאָל.

דעם וועט-לויף האָט געוואונען דער אירלענדער שטענליי וואָוד, דערגרייכענדיג אַ מהלך פון 425 קילאָמעטער אין 3 שעה 41 מינוט 29 סעקונדען מאַכענדיג דורכשניטליך 114 קילאָמעטער 800 מעטער אַ שעה

דער פּוילישער באָקסער-פֿערבאַנד
האָט נישט ערלעדיגט די פראַגע פון די לאָדזער באָקס-ריכטער

ווי מיר האָבּען שוין מיטגעטיילט איז אין לאָדזער קרייז-בּאָקסער-פערבּאַנד אויסגעבּראָכען אַ קאָנפליקט מיט די ריכטער, בּעזונדערס מיט דעם יודישען בּאָקסער-ריכטער ה' וואָלף, וועלכער האָט אָפּגעגעבּען זיין לעגיטימאַציע, ערקלערענדיג, אַז בּיי די בּעדינגונגען, וועלכע עקזיסטירען אין לאָדזער באָקסער-פערבּאַנד, קען ער מעהר נישט מיטאַרבּייטען. כּדי צו ערלעדיגען דעם סכסוך, איז ספּעציעל אַראָפּגעקומען קיין לאָדז אַ דעלעגאַציע פון פּוילישען בּאָקסער-פערבּאַנד.

אויף דער פערוואַלטונג פון פּוילישען בּאָקסער-פערבּאַנד אין פּויזען האָט די דעלעגאַציע אָפּגעגעבּען אַ בּעריכט וועגען זייער בּעזוך אין לאָדז און אינטערוועניץ אין דער פראַגע פון די לאָדזער באָקס-ריכטער.

אין דער פראַגע האָט די פערוואַלטונג פון פּוילישען בּאָקסער-פערבּאַנד נישט אָנגענומען קיין שום בּעשלוס, איבּערגעבּענדיג די גאַנצע פראַגע צו ענטגילטיגען ערלעדיגען פון דער פערוואַלטונג פון לאָדזער באָקס-פערבּאַנד.

יוגאָסלאַווישע האָזעניסטקעס קומען קיין פּוילען

דער פּוילישער פערבּאַנד פאַר ספּאָרט-שפּילען האָט פעסטגעשטעלט אַ נייעם קאַלענדאַר פאַר'ן טורניר פון די יוגאָסלאַווישע האָזעניסטקעס אין פּוילען.

דעם 8 .סעפּטעמבּער וועט פאָרקומען דער צווישען-מלוכהשער מעטש פּוילען-יוגאָסלאַוויען אין וואַרשאָ, 10 סעפּטעמבּער וואַרשאָ—זאַגרעב און לובּלין, 12 סעפּטעמבּער רעוואַנזש וואַרשאַ — זאַגרעב אין וואַרשאָ, 14 און 15 סעפּטעמבּער לאָדז—זאַגרעב אין לאָדז, 19 סעפּטעמבּער זאַגרעב — פּויזען און 22 סעפּטעמבּער זאַגרעב — קראָקאָ.

נייער וועלט-רעקאָרד אין הויך-שפּרונג

אויף די לייכטאַטלעטישע פערמעסטונגען, וועלכע זענען פאָרגעקומען צווישען דער יאַפּאַנישער מאַנשאַפט און דער רעפּרעזענטאַנץ פון די פיליפּינען אינזלען, האָט דער יאַפּאַנער הידאָסי שאַנאַקאַ פעסטגעשטעלט אַ נייעם וועלט-רעקאָרד אין הויך-שפּרונג, דערגרייכענדיג 2 מעטער 10 צענטימעטער, דער פריהערדיגער וועלט רעקאָרד און הויך - שפּרונג האָט געהערט צו דעם אַמעריקאַנער וואַלטער מאַרטי און האָט בּעטראָפען 2 מעטער 6 צענטימעטער.

ליגע-מעטשען אין לאַנד

קראָקאָוויאַ — גאַרבּאַרניאַ 1:1
רוך — לעגיאַ 0:1
וואַרטאַ — פּאָלאָניאַ 2:6
שלאָנסק — וואַרשאַוויאַנקאַ 2:2

מייסטערשאַפט פון „אַ"-קלאַס אין לאָדז

ל. ט. ס. ג. — הכּח 1:5
ווימאַ — ל. ק. ס. 0:3
אוניאָן-טורינג — מכּבּי 0:5
פּ. ט. צ. — ווידזעוו 0:4

מייסטערשאַפט פון „בּ"-קלאַס אין לאָדז

זיעדנאָטשאָנע — בּר-כּוכבא 0:5

מיט דעם מעטש איז בּר-כּוכבא ענדגילטיג אין „צע"-קלאַס.

וואַסער-בּאַל-מייסטערשאַפט אין פּוילען

א. ז. ס (וואַרשאַ) — ע. ק. ס. (קאַטאָוויץ 2:6
א. ז. ס. (וואַרשאַ) — הכּח (בּיליץ) 0:4

פּוילישע מייסטערשאַפט אין האָזענאַ

נעכטען איז אין לאָדז פאָרגעקומען דער פינאַל-מעטש אין האָזענאַ צווישען דער מאַנשאַפט פון י. ק. פּ. און דער מאַנשאַפט פון ה' ק. ס.

די האָזעניסטקעס פון י. ק. פּ. האָבּען זיך אַרויסגעוויזען פאַר די בּעסערע און האָבּען דעם פינאַל-מעטש געוואונען אין דער פערהעלטניש פון 3:5, אַזוי אַרום האָט י. ק. פּ. דערגרייכט די פּוילישע מייסטערשאַפט אין האָזענאַ,

גרויסע שווים-פערמעסטונגען אין לאָדז

אין בּאַסיין פון ל. ק. ס. זענען נעכטען פאָרגעקומען גרויסע שווים-פערמעסטונגען מיטן אָנטייל פון דער געוועזענער אונגאַרישער מייסטערין מאַגדאַ לענקעי. די בּעזונדערע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:

100 מעטער פריי-סטיל — ענדענס (ל. ק. ס.).
50 מעטער פאַר יונגלעך — גרעטש (ל. ק. ס.)
100 מעטער רוקען-שווימען — גינטער (ל.ק.ס.) געשלאָגען דעם קרייז-רעקאָרד.
100 מעטער קלאַסישער סטיל — גינטער (ל.ק.ס.) געשלאָגען דעם קרייז-רעקאָרד.
200 מעטער פריי-סטיל קאַשינסקי (ל. ק. ס.)

שטאַפעטען-לויף 100X4 די מאַנשאַפט פון ל. ק. ס. 3. שטאַפעטען-לויף 50X5 — מאַנשאַפט פון ל. ק. ס. 1. נאָך די שווים-פערמעסטונגען זענען דעמאָנסטרירט געוואָרען פערשידענע שפּרונגען פון דער טראַמפּאָלין אין וואַסער. די אונגאַרין מאַגדאַ לענקעי האָט רעפּרעזענטירט אַ רייה הערליכע שפּרונגען אין וואַסער, וועלכע האָבּען ענטציקט אַלע צושויער, וועלכע האָבּען זיך פערזאַמעלט אין אַ גרויסער צאָהל

פינף-קאַמף פאַר מענער וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז

נעכטען איז אויפ'ן פּלאַץ פון ל. ק. ס. פאָרגעקומען די פינף - קאַמף-פערמעסטונגען פאַר מענער וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז.

דאָס ערשטע אָרט האָט דערגרייכט וויטאָלד מאַטשאַטעק (סאָקאָל), דאָס צווייטע אָרט — קוכאַרסקי (י. ק. פּ.) און דאָס דריטע אָרט לאַנגע (ווימאַ).

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון פּוילישען באָקסער-פערבאַנד

נעכטען איז אין פּויזען פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון פּוילישען בּאָקסער-פערבּאַנד. נאָכ'ן אויסהערען דעם בּעריכט פון דער טעטיגקייט, איז אויסגעדריקט געוואָרען אַבּסאָלוטאָריום דער אָפּטרעטענדער פערוואַלטונג. דאַן איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג, פּרעזעס איז געוואָרען דיר. פּושטשיק. ספּאָרט-קאַפּיטאַן קרעלעוויטש.

דער וואַרשאַווער קרייז-פערבּאַנד האָט זיך אָפּגעזאָגט צו אָרגאַניזירען דעם צווישען מלוכהשען מעטש פּוילען—דייטשלאַנד. די אינדיווידועלע מאַנשאַפטען וועלען פאָרקומען דעם קומענדיגען פריהלינג אין לאָדז.

אינטערנאַציאָנאַלע רודערער-רעגאַטען אין דאַנציג

אין דאַנציג זענען נעכטען פאָרגעקומען די אינטערנאַציאָנאַלע רודערער-רעגאַטען, ס'האָבּען אָנטיילגענומען 2 מאַנשאַפטען פון וואַרשעווער „לעגיאַ", בּיידע וואַרשעווער מאַנשאַפטען האָבּען פערנומען די ערשטע ערטער.

אינטערנאַציאָנאַלער לייכטאַטלעטישער מעטש פּוילען — בעלגיען 64:77

נעכטען איז פאָרגעקומען דער אינטערנאַציאָנאַלער לייכט-אַטלעטישער מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון פּוילען מיט דער רעפּרעזענטאַנץ פון בּעלגיען. דעם מעטש האָט געוואונען די רעפּרעזענטאַנץ פון פּוילען אין דער פערהעלטניש פון 64:77. די בּעזונדערע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:

100 מעטער-לויף — 1) גענשאַראָווסקי (פּוילען).
100 — מעטער מיט שטערונגען — 1) בּינעס (בּעלגיען).
קויל-וואַרפען — 1) העליאַש (פּוילען)
500 מעטער-לויף — 1) קוכאַרסקי (פּוילען)
200 מעטער-לויף — 1) בּיניאַקאָווסקי (פּוילען)
הויך-שפּרונג — 1) פּלאַווטשיק (פּוילען).
400 מעטער-לויף — 1) ווערע (בּעלגיען)
400 מעטער-לויף מיט שטערונגען 1) מאַשעווסקי (פּוילען)
שפּיז-וואַרפען — 1) לאָקאַיסקי (פּוילען)
800 מעטער - לויף — 1) קוכאַרסקי (פּוילען)
5000 מעטער-לויף — 1) וואַן-דין (בּעלגיען)
ווייט-שפּרונג — 1 פּלאַווטשיק (פּוילען)
דיסק-וואַרפען — 1) שעדלעצקי (פּוילען)
שטאַפעטען-לויף 100X4 מעטער האָט געוואונען די מאַנשאַפט פון בּעלגיען.

גאַנץ לאָדז
געבּרויכט נור די
פּאַטענטירטע
4 - וואַטקאָווע
גילזען !!!
„OSMAN"

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבּערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעמהט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8—11 בּייטאָג און פון 4—9 אָוועגד

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע
הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוועגד.
פאַר פרויען אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל

וויאזוי מ'היט די לעבנס פון דיקטאטארס

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

דיקטאטאר מאכטלאז געגען זיין אייגענער וואך.

קעמאל פאשא, דער דיקטאטאר פון טערקיי באוויזט זיך שטענדיג אין א שטארקער וואך. זינט ער איז געווארן דער הערשער איבער טערקיי בעפאלט איהם איין שטודעם נאכ'ן צווייטען. ער איז שטענדיג אין געפאהר פון געהיימע פארשווע־רונגען און פון אויפשטאנדען. א פאר מאל זענען געמאכט געווארן פערזוכען אויף זיין לעבען. ער האט זיך אבער שטענדיג ארויסגעדרעהט און בע־שטראפט די פארשווערער מיט אנ'עכט אזיאטישער ווילדקייט.

קעמאל, ווי די אנדערע דיקטאטארס, האט מער מורא פאר די מענשען וואס רינגלען איהם ארום, ווי פאר דעם פאלק אין גאס. דא נישט לאנג צוריק האט פאסירט אזא געשיכטע: באלד נאך דער רע־וואלוציע האט קעמאל בעשטימט א לייב־גווארדיע וועלכע איז בעשטאנען פון א העלדישען שבט אונ־טער דער פיהרערשאפט פון קאפאל אסמאן. דער דאזיגער אסמאן מיט זיינע האלב־ווילדע גווארדיי־צעס, האבען זיך דערפיהלט אזוי שטאלץ מיט דעם וואס זיי בעוואכען דעם דיקטאטאר, אז זיי זענען אליין געווארן דיקטאטארס און זיי האבען אנגע־הויבען שרעקליך אונטערדריקען דעם פשוט'ן עולם. ווען קעמאל האט געלאזט וויסען אסמאנען, אז אזעלכע זאכען קענען נישט אנגעהן, איז דער אנפיהרער פון דער גווארדיע געווארן חוצפה'דיג און האט געגעבען אנצוהערעניש, אז אהן איהם איז קעמאל'ס לעבען אין געפאהר. דער טערקישער דיקטאטאר האט קיין סך נישט געטראכט. איינמאל א ביינאכט, האט זיך קעמאל ארויסגעגנב'עט פון פאלאץ און מיט א פאר מיגוט שפעטער איז אנגע־קומען א לאיאלער פולק סאלדאטען און האט דורכ־געפיהרט א שרעקליכע בלוט־באד אויף קעמאל'ס גווארדיע. אסמאן און א סך אנדערע פיהרער פון דער גווארדיע זענען ערמארדעט געווארן און די איבעריגע זענען אפגעשיקט געווארן צוריק צו זייערע היימען. די אויפזיכט אויף קעמאל'ס לעבען איז איבערגעגעבען געווארן צו אנ'אויסגע־קליבענעם פולק סאלדאטען. קעמאל גיט זיך נישט א ריהר פון ארט, סיידען ער ווערט בעוואכט פון צוואנציג דעטעקטיוון. זיי זענען אנגעטון אין ציווילע קליידער און זיי דרעהען זיך ארום דעם דיקטאטאר. דער אויסערער פובליקום ווייס אבער נישט ווער זיי זענען. קעמאל פערלאזט זעלטען דעם פאלאץ די טערקישע פאליציי פיהלט זיך פיל רוהיגער ווען דער דיקטאטאר זיצט אין זיין פאלאץ, ווי ווען ער געהט ערגעץ ארויס. קעמאל האט ליב צו געהען אין די נאכט־קלובען און צו פערברענגען מיט דעם פשוט'ן עולם. און אין אזעלכע פלעצער איז מען קיינמאל נישט זיכער מיט די געסט וואס קומען אהין אריין.

ווי עס איז צו זעהען, איז דאס לעבען פון די דיקטאטארס נישט אזא פויגעלדיגעס, אז מען זאל עס דארפען שטארק מקנא זיין.

ש. ב.

ער האט ארויסגעטראגען טויט־אורטיילען אויף די אנגעקלאגטע

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

מענש. איצט ווען ער לעבט שוין נישט, האבען זיינע פריינד אנגעהויבען צו רעדען. ער האט איי־בערגעלאזט א נאטיץ־בוך, וואס שטעלט מיט זיך פאר א דאקומענט פון מענשליכקייט. אין דאזיגען ביכעל זענען פערשריבען די אדרעסען פון די אלע פערזאנען, וואס ער האט פערמשפט צום טויט. אויב די פאמיליע פון צום טויט־פערמשפטען האט געלעבט אין נויט, האט עווארי אויף אנ'אנאנימען אופן איבערגעשיקט דער פרוי און קינדער געלד און מתנות. קיינער האט נישט געוואוסט, פונוואנען די מתנות שטאמען.

אין עווארי'ס נאטיץ־ביכעל האט מען אויך געפינען א לאנגע ליסטע פון נעמען פון מענשען, וואס ער האט זיי געשיקט אויף קאטארגע. נעבען די נעמען איז געווען בעצייכענט דער געווייער טערמין ווען עס ענדיגט זיך זייער פערשיקונג. אין די אויפגאבען פון עווארי'ס שוויגענדיגען דינער, איז אויך געווען איבערצושיקען די ארעס־טאנטען, וואס זענען שוין אפגעקומען זייער שטראף, געלד און קליידער. עווארי האט אבער נישט געוואלט, אז די בעפרייטע זאלען ווייסען, ווער עס שיקט זיי איבער געלד.

זיין פריוואט לעבען האט זיך ווייניג וואס אונ־טערשיידעט פון זיין אויפפיהרונג אין געריכטס־זאל ער האט זיך געקליידעט זעהר אלטמאדיש. זיינע קאסטיומען האבען אויסגעזעהען, ווי זיי וואלטען געשטאמט פון פערגאנגענעם יאהר־הונדערט. ער האט נישט געהאט קיין אויטא און פלעגט געהען מיילענווייז צופוס. יעדען טאג, 8 א זייגער אינ־דערפריה, האט מען איהם געקענט טרעפען אין הייד־פארק. ער האט שפאצירט מיט זיין הונד, נישט אומקוקענדיג זיך אויף קיינעם. פאהרענדיג אין אויטאבוס אדער אויף דער אונטערגרונד־באהן האט ער מיט זיין אויסזעהען געצויגען אויף זיך די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט. אלע האבען איס דערקענט און מיט שרעק אפגעטראטען דאס ארט. עס האט אויסגעזעהען, ווי יעדער שטערבליכער פיהלט זיך פאר איהם אין דער ראלע פון א בע־שולדיגטען. ווען אין קלוב האט עמיצער זיך גע־פיהלט געטראפען, ווען עווארי האט מיט איהם גערעדט פון אויבען אראפ און האט ארויסגעדריקט זיין בייזפערגונג מיט די ווערטער: „איך — איך בין נישט אייער בעשולדיגטער" — איז געקומען א קאלטע תשובה: „אמאל וועט איהר עס זיין". עס זענען אדורך א פאר יאהר און ווירקליך איז ער געזעסען אויף דער בעשולדיגטען־באנק פאר עווארי'ן, אנגעקלאגט אין א ביזוויליגען באנקראט.

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערווען קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel. 148-89
נעהמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

„KATIUSZA" א. נ. Lew Tołstoj
היינט פרעמיערע מיר
דאס אונשטערבליכע ווערק פון גרויסען שרייבער
R. Mamoulian :רעזשי FR. MARCH און ANNA STEN :אין די הויפטראלען
אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צייטונג און אקטואל'ן שמועסן. —::— אנהייב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

קלאנג־קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

Inteligentna panna
z wyższem wykształceniem, z wieloletnią praktyką instytucji Państwowej poszukuje posady w charakterze biuralistki etc. za skromnem honorarjum. Oferty sub. „Siła I" do adm. nin. pisma.

פידעל־שפילן
Lekcje na skrzypcach podług najnowszej skróconej metody. — Instrumenty i nuty są na miejscu. Ceny przystępne. Aleja I Maja 37, m. 12, Grant. 9189

שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס:
בריף־בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, טערלאמבענס־ און חתונה־קארטען, חידוש־קארטען, פיריקא־און קאנפעקציע־עטי־קעטען, שטרימף־באנדראלן
רעעל מעסיגע און שנעל פרייזן

Stow. Architektów Rzeczyp. Polskiej
ODDZIAŁ w ŁODZI.
prof. inż. STANISŁAW HŁAWICZKA
z Bielska, członek Stow. Inż. i Techn. Wojew. Śląskiego wygłosi odczyt dziś, w poniedziałek, dn. 24 czerwca 1935 r. o godz. 9-ej wiecz. w lokalu Łódzkiego Stowarz. Techników przy ul. Piotrkowskiej 102 (I p.) na aktualny temat
PŁYTY „SUPREMA" NOWOCZESNY MATERJAŁ BUDOWLANY

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4–7 אוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

וויכטיג פאר פלוש־וועבער און פאבריקאנטען
כ'נעם אן צו פארבען און שערען פלוש, גאר־זשוטקעס, גאבעלין, פערשידענע זיידע און בוימוואל אויף קראפט און האנד קלעצער און גרעסטע קוואנטום פינקטליך אויסגעפיהרט: רעעלע בעהאנדלונג.
ראבינאוויטש, קאמיענא 22, וו. 12

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

אנאנסן אין נייעם פאלקסבלאט האבען דעם גרעסטען דערפאלג.

א קוואליפיצירטער שטריקער נעמט ארויס ארבייט אויף א 12־ער און 10־ער מאשין ביליג. ווסכאדניא 40, וו. 26 באזיק.

פערלוירען א פארטפעל מיט וועקס־לען, פריוואטע דאקומענטען אויך אנ־דערע פאפירען, וועלכע האבען פאר קיי־נעם קיין ווערט נישט. אלע בעוואוינען גנמאכט. געגען בעלוינונג אפצוגעבען צו טובי' זארזשעווסקי, פאמארסקא 3 אדער טעלעפאנירען נומער 129-83. 200

דער יעניגער, וואס האט ביי מיר געקויפט א קאנסערוואטאר און האט מיר איבערגעלאזט א קאנטא 20 זל. מעלד איך, אז אויב ביז דינסטאג, דעם 25־טן ד. ח. וועט ער נישט צוצאהלען די רעשט וועל איך דעם קאנסערוואטאר פערקויפען. ה. ליבערמאן, פולנאצנא 10. 9199

א מעהיגער יונגערמאן, וואס זאל ־רלעדיגען אין שטאט פערשידענע גע־שעפטליכע ענינים, קען זיך מעלדען ביים מצבה־קריצער יוסף סאט, פאמארסקא 39 אין 2־טען הויף, פריהאט־וואוינונג: פלאץ וואלנאשטשי 6.

ראקאלען
עס קענען בעקומען צו שלאפען צוויי יונגעלייט צו ביליגע פרייזען. — בושעוושינער 5, וו. 66. 9191

איבערצוגעבען פון זאפארט א זוניג צימער. צו ערפאהרען 11. ליסטאפאד 16, ביים הויז־וועכטער. 9154

2 pokoje z kuchnią, wszelkiemi wygodami, front, III piętro, ul. Piłsudskiego 57.

צו פערמיטען א צימער און קיך פארטער ווי אויך 5 צימער און א קיך מיט בעקוועמליכקייטען אויף סקווערא 5. צו ערפאהרען ביים וועכטער. 2195

פערשידענעס
צו פערקויפען פוסבאלען שטעקונ קעס אין הורט און ענצעל צו ביליגע פרייזען. זשעראמסקיעגא 33 און לוטא־מירסקא 8, ביי זילבערגער. קומט און איבערצייגט אייך! צו בעקומען אלע נומערן

א פאמיליע קען מיטנעהמען א מיידעל נאך פאלעסטינע. צו ווענדען זיך פיעטריקאווער 64, י. וויינבערג, פון 2 ביז 3 נאכמיטאג. 9130

כעמיש־באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז,
פיעטריקאווער 37.
פיהרט דורך זאמטל. ערצטליכע אנאליזן פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

סאנאטאריום אין כעלמי
פאר דערוואקסענע און קינדער איז ווידער געעפענט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאנדלונג. פאר. ציגליכע ריטועל־דיעטעטישע קיך און אלע בעקוועמליכקייטען. מעסיגע פרייזען!
צו ערפאהרען אויפ'ן ארט און אין לאדז טעלעפ. 122-69 און 127-81.
לונגען־ליידענדע ווערען נישט אנגענומען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פעריהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אוונד.

פאר געלד, ביזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
י. קאפערוש,
לאדז, פלאץ וואלנאשטשי 10
פר. ערשטער שטאק. טעל. 226-51

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.
וועגעריש־קראנקע, מענערשוואכע און הויט־קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פעריהיטונגס־סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראגנט, 1־טער שטאק.
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9–1 פארטימאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. med. JÓZEF SZEPS
אינערליכע קראנקהייטען
אָרדינירט פון 1. יולי אין קאלומנע
(ווילא רויטמאן)

לעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען־קאבינעט
וועגעראלאגישער אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

ד"ר ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער־שוואכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אוו.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 10–12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייז

אבאנעמענט־פרייז [illegible]
[illegible] 18 גר. [illegible] 24 גר. [illegible]
[illegible] 40 [illegible] 60
[illegible] 12 [illegible] 16
[illegible] 50 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]

אנאנסען־פרייזן: [illegible] ... 5 זל. ... 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i Druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.